

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z.ú.
Žižkova 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Hana Lukášová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Průběh správního řízení v prvním stupni v režimu správního řádu a stavebního zákona

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Process of administrative management in the first instance at the regime of administrative rules and building law

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: plk. JUDr. Květuše Kondrysová

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2019

CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat průběh správního řízení v prvním stupni podle zákona číslo 500/2004 Sb., (správní řád) a zákona číslo 183/2006 Sb., (zákon o územním plánování a stavebním řádu), ve znění pozdějších předpisů a objasnit jejich vzájemný vztah. Dílčím cílem je vymezení nejdůležitějších institutů správního a stavebního řízení, dle platné právní úpravy a v některých případech jejich vzájemná komparace v závislosti na právním předpise, kterým jsou upraveny.

Student: Hana Lukášová	23.10.2019	kl'
Vedoucí práce: plk. JUDr. Květuše Kondrysová	23.10.2019	plk. Kondrysová

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	19.11.19	[Signature]
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	12.11.19	[Signature]
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	19.11.2019	[Signature]

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PRŮBĚH SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI
V REŽIMU SPRÁVNÍHO ŘÁDU A STAVEBNÍHO
ZÁKONA**

Autor práce: Hana Lukášová, Dis.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: plk. JUDr. Květuše Kondrysová
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce plk. JUDr. Květuši Kondrysové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

LUKÁŠOVÁ, H. *Průběh správního řízení v prvním stupni v režimu správního řádu a stavebního zákona: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 82 s. Vedoucí bakalářské práce: plk. JUDr. Květuše Kondrysová

Klíčová slova: požární ochrana, správní řízení, stavební řízení, subjekty správního řízení, územní řízení

Práce je zaměřena na průběhem správního řízení v prvním stupni v režimu správního řádu a stavebního zákona a objasnění jejich vzájemného vztahu. Poskytuje stručný přehled o správním řízení v obecné rovině, jeho průběhu v prvním stupni podle základního právního předpisu a vymezuje nejdůležitější pojmy tohoto řízení. Následně analyzuje správní řízení v prvním stupni podle zvláštního právního předpisu, jeho nejdůležitější úkony a instituty a v některých případech jejich vzájemnou komparaci, v závislosti na právním předpise, kterým jsou upraveny. Zahrnuje také dotčené orgány v procesu povolování staveb, konkrétně hasičský záchranný sbor a zaměřuje se na základní vymezení právní úpravy požární ochrany, stavební prevenci a vydávání závazných stanovisek.

Na závěr práce je zařazeno dotazníkové šetření, zaměřeno na malé obce ve správním řízení podle stavebního zákona a jejich pohledem na rekonstrukci stavebního zákona.

ABSTRACT

LUKÁŠOVÁ, H. *Process of Administrative Management in the First Instance at the Regime of Administrative Rules and Building Law: bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2020. 82 pages. Supervisor of bachelor thesis: plk. JUDr. Květuše Kondrysová

Keywords: fire protection, administrative management, construction management, subjects of administrative management, zoning management.

This Bachelor Thesis focuses on the process of administrative management in the first instance, and construction law and clarification of their relationship. It provides a brief overview of the administrative management in general, its process in the first instance according to the fundamental legislation and it defines the most important concepts of this management. Afterwards I do the analysis of the administrative management in the first level according to the specific rule, its most important acts and institutions and in some cases its reciprocal comparison depending on the providing rule. It also includes the planning and construction permit authorities, namely Firefighting force, and it focuses on the fundamental specification of the Fire Protection legislation, build precautions and legally binding issues.

In conclusion, the thesis includes survey focused on the administrative management of small villages according to the construction law and the recodification of construction law from their point of view.

OBSAH

Úvod.....	9
1 Vymezení základních pojmů	10
1.1 Správní řád a jeho historie	10
1.2 Subjekty správního řízení	11
1.2.1 Správní orgány	12
1.2.2 Účastníci řízení.....	13
1.3 Správní řízení	15
2 Správní řízení v prvním stupni podle správního řádu	16
2.1 Postup před zahájením správního řízení.....	16
2.1.1 Přijímání podnětů k zahájení řízení	16
2.1.2 Odložení věci	16
2.1.3 Podání vysvětlení	17
2.1.4 Zajištění důkazu	17
2.1.5 Předběžná informace	18
2.2 Zahájení řízení	18
2.2.1 Řízení o žádosti	19
2.2.2 Řízení z moci úřední	20
2.3 Doručování	20
2.4 Podklady pro rozhodování a dokazování	22
2.4.1 Důkaz listinou	23
2.4.2 Důkaz ohledáním	24
2.4.3 Důkaz svědeckou výpovědí.....	25
2.4.4 Důkaz znaleckým posudkem.....	25
2.5 Přerušení a zastavení správního řízení	27
2.5.1 Přerušení správního řízení.....	27
2.5.2 Zastavení správního řízení	28
2.6 Náklady na řízení.....	29
2.7 Rozhodnutí a jeho náležitosti	30
2.7.1 Vydání rozhodnutí.....	32
2.7.2 Usnesení	32
2.7.3 Vlastnosti správního rozhodnutí	32
3 Správní řízení v prvním stupni v režimu stavebního zákona	35
3.1 Stavební úřady	36
3.1.1 Obecné stavební úřady	37

3.1.2	Speciální stavební úřady	39
3.1.3	Vojenské stavební úřady	39
3.2	Typy správního řízení podle stavebního zákona	40
3.2.1	Územní řízení	40
3.2.2	Stavební řízení.....	43
4	Hasičský záchranný sbor jako dotčený orgán pro správní řízení podle stavebního zákona	46
4.1	Požární ochrana – právní úprava	47
4.2	Stavební prevence.....	48
4.3	Závazná stanoviska.....	49
5	Rekodifikace stavebního práva a malé obec ve správním řízení podle stavebního zákona	51
5.1	Stanovení výzkumného problému	51
5.2	Dotazníkové šetření	52
	Závěr.....	55
	Seznam použitých zdrojů	57
	Seznam příloh	60
	Seznam tabulek	61
	Seznam grafů	62

Úvod

Oblast správního práva je velmi specifickým úsekem, který se v různých podobách dotýká každodenního života všech občanů. Každé správní řízení se skládá z řetězce přesně po sobě jdoucích úkonů. Jeho právní úpravu najdeme nejen v zákoně číslo 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), ale také v dalších zvláštních právních předpisech. Správní řád označuje správní řízení jako proces vykonávaný správním orgánem, jehož účelem je vydání příslušného rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva nebo povinnosti konkrétně určené osoby nebo jímž se v dané věci prohlašuje, že tato osoba práva nebo povinnosti má nebo nemá. Správní řízení se dělí na dva stupně, správní řízení v prvním stupni, které zahrnuje zahájení řízení, samotný průběh a vydání rozhodnutí správního orgánu. Na řízení v prvním stupni může navazovat správní řízení tzv. druhého stupně, kam řadíme opravné řízení, popř. exekuční řízení.

Cílem této práce je analyzovat průběh správního řízení nejdříve podle základního právního předpisu – správního řádu a dále podle zvláštního právní předpisu – stavebního zákona a objasnění jejich vzájemného vztahu.

První kapitola bakalářské práce se zabývá obecnou právní úpravou správního řízení a také základní pojmy týkající se správního řízení, včetně jeho historie.

Hlavní pozornost je věnována druhé části, která vymezí samotný průběh správního řízení v prvním stupni a jeho jednotlivé úkony a instituty.

Další pasáž definuje průběh správního řízení v prvním stupni v režimu stavebního zákona. Nejdříve zobrazí stručné informace o obecném a zvláštním správním řízení, zásadu subsidiarity správního řízení, některé rozdíly v procesních institutech tohoto řízení a základní údaje o soustavě stavebních úřadů, kterým je v České republice svěřen výkon státní správy na úseku územního řízení a stavebního řádu a také o jednotlivých typech správního řízení podle stavebního zákona, včetně některých specifíků procesu povolování staveb. Následně se zabývá hasičským záchranným sborem jako dotčeným orgánem pro správní řízení vedeného podle stavebního zákona, právní úpravou této problematiky a také vydáváním závazných stanovisek dotčených orgánů.

V závěru práce je vyhodnocen dotazník zaměřený na malé obce, jejich správní řízení podle stavebního zákona a také pohled na rekonstrukci stavebního zákona.

1 Vymezení základních pojmů

1.1 Správní řád a jeho historie

Vzhledem k tomu, že v minulosti bylo nutné sjednotit neúplné procesy z mnoha různých právních předpisů a upravit postupy při činnosti orgánů veřejné moci, bylo 13. ledna 1928 přijato vládní nařízení číslo 8/1928 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správní řízení), což bylo prvním Československým správním řádem, někdy nazývaný též prvorepublikový. Byl zpracován na základě dosavadní praxe a judikatury vídeňského správního soudu a také judikatury Nejvyššího správního soudu Československé republiky. Toto vládní nařízení ve svých 137 paragrafech obsahovalo úpravu všeobecného správního řízení, postupy správních orgánů, práva a povinnosti příslušných osob, kterých se správní řízení určitým způsobem dotýkalo a které přicházely do styku s těmito orgány, včetně odvolacího a také exekučního řízení. Pokud se vezmou v úvahu okolnosti a tehdejší situace bylo vládní nařízení číslo 8/1928 Sb., na celkem vysoké úrovni. I přes to se však objevily názory, že správní řád neměl být vydán pouze jako vládní nařízení, ale měl být vydán formou zákona. Tyto názory však nikdy nezískaly dostatečnou politickou podporu a až do roku 1967 zůstalo „pouze“ vládním nařízením.

V roce 1955 bylo vládní nařízení číslo 8/1928 Sb., nahrazeno vládním nařízením číslo 20/1955 Sb., o řízení ve věcech správních (správní řád) s účinností od 1. července 1955. Toto nařízení obsahovalo 53 paragrafů upravujících řízení, v němž rozhodovaly o právech a povinnostech účastníků řízení orgány vykonávající státní správu, popř. výkonné orgány národních výborů. Správní řád z roku 1955 byl v platnosti 15 let. Poté byl nahrazen vládním nařízením číslo 91/1960 Sb., o správním řízení.

Důležitým mezníkem pro správní řád byl rok 1967, kdy byl vydán již nikoliv jako vládní nařízení, ale měl formu zákona. Jednalo se o zákon číslo 71/1967 Sb., o správním řízení, který se vztahoval na řízení o právech a povinnostech občanů v oblasti státní správy rozhodují národní výbory, ústřední orgány státní správy, orgány Slovenské národní rady a další orgány stanovené tímto zákonem. Nově také řešil otázku podjatosti, zajištění průběhu a účelu řízení, postupy před zahájením správního řízení nebo, alespoň rámcově, výkon správního rozhodnutí. Tento zákon byl bez přímé

novelizace využíván až do roku 2000 a v platnosti zůstal až do roku 2004, kdy byl přijat nový zákon číslo 500/2004 Sb., správní řád.¹

Nový správní řád ze dne 24. června 2004, zákon číslo 500/2004 Sb., byl dne 24. září 2004 uveřejněn ve Sbírce zákonů České republiky a účinnosti nabyl 1. ledna 2006, od té doby již prošel celou řadou novelizací, např. zákonem číslo 413/2005 Sb., zákonem číslo 384/2008 Sb., nebo zákonem číslo 250/2014 Sb.

Obecně můžeme říci, že správní řád se vztahuje na postupy správních orgánů při výkonu veřejné správy a také na další činnosti veřejné správy, veřejnoprávní smlouvy, opatření obecné povahy a další úkony týkající se této oblasti.

Současný správní řád se skládá z osmi částí, které obsahují 184 paragrafů a vymezují kromě obecných ustanovení zákona např. obecná a zvláštní ustanovení o správním řádu, vyjádření, osvědčení a sdělení, veřejnoprávní smlouvy nebo opatření obecné povahy.^{2, 3}

1.2 Subjekty správního řízení

Subjektem správního řízení se označují nositelé procesních práv a povinností, kteří se podílejí na průběhu a výsledku správního řízení. V každém správním řízení vystupují správní orgány a účastníci řízení označováni jako hlavní subjekty řízení ve vztahu podřízenosti. Důvodem je postavení správních orgánů, kteří jsou nositelé autority a jejich rozhodnutí je pro účastníky řízení zavazující. Kromě hlavních subjektů mohou ve správním řízení ve specifických případech vystupovat také další subjekty. Nejčastěji se jedná o dotčené orgány, mezi které se řadí všechny orgány podle zvláštního zákona a orgány veřejné moci oprávněné k vydání závazného stanoviska, popř. vyjádření. Ve správním řízení se mohou objevovat také další osoby, často označované jako osoby na řízení zúčastněné, mezi které se řadí např. svědci, znalci a tlumočníci.⁴

¹ ČESKO. *Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení*. In: Sbírka zákonů: Česká republika, 1967, ročník 1967, číslo 71.

² ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbírka zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

³ WEYR, František. *Československé právo správní*. V Brně: Český akademický spolek Právník, 1922. Knihovna českého akademického spolku Právník v Brně. s. 73 - 78

⁴ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0., s. 72 - 73

1.2.1 Správní orgány

Vedením a rozhodováním ve správním řízení jsou oprávněny pouze správní orgány. Pojem správní orgán upravuje a definuje správní řád, jako „orgány moci výkonné, orgány územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.“⁵

Tento zákon řadíme mezi hlavní prameny správního práva a v případě správního řízení se aplikuje tehdy, nestanoví-li zvláštní zákon něco jiného.

Vést a rozhodovat ve správním řízení může pouze příslušný správní orgán, určený správním řádem nebo právní předpisem, který upravuje zvláštní druhy správních řízení.

1.2.1.1 Věcná příslušnost

Věcná příslušnost přesně vymezuje druh a stupeň správního orgánu oprávněného vést řízení a vydat rozhodnutí v dané věci. Přesná úprava věcné působnosti se nenachází ve správním řádu, ale je upravena zvláštními předpisy, protože není možné všechna odvětví a úseky veřejné správy zahrnout pouze do správního řádu. Pokud ale nelze podle zvláštního zákona přesně určit věcně příslušný správní orgán, postoupí se dané řízení v prvním stupni ústřednímu správnímu orgánu, do jehož kompetence příslušné správní řízení náleží nebo je jeho působnost dané oblastí řízení nejbližší. Ve správního řízení, které vedl a vydal v něm rozhodnutí věcně nepřislušným správním orgánem, se jedná o nulitní neboli nicotné správní rozhodnutí. Prohlásit rozhodnutí za nicotné je z moci úřední oprávněný nadřízený správní orgán nebo v některých zákonem stanovených případech soud z důvodu zmatečnosti.

Při určení věcné příslušnosti správního orgánu prvního stupně musí být také určena příslušnost instanční. Ta stanoví správní orgán, který je nadřízený danému správnímu orgánu. Nadřízeným správním orgánem je vždy správní orgán, o kterém to určí zvláštní zákon. V případech, kdy zvláštní zákon nadřízený správní orgán přesně nestanoví, je jím správní orgán příslušný k rozhodování o odvolání nebo vykonávání dozoru.⁶

1.2.1.2 Funkční příslušnost

Funkční příslušnost určuje, která složka vnitřní organizační struktury příslušného správního úřadu (územně samosprávních celků) bude v daném řízení rozhodovat. Tato

⁵ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

⁶ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z*, 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 203 - 204

příslušnost není přesně upravena správním řádem, ale upravují ji interní právní předpisy.

U obcí je funkčně příslušným orgánem obecní úřad – jeho jednotlivé odbory, rada obce – pouze v řízeních týkajících se samostatné působnosti obce, popř. komise, kterým byla udělena rozhodovací pravomoc ve správní řízení. Příslušnost jednotlivých odborů obecního úřadu stanovuje rada obce ve svém organizačním řádu.

1.2.1.3 Místní příslušnost

„Místní příslušností se určuje, který z věcně příslušných správních orgánů má z hlediska své územní působnosti vést správní řízení.“⁷ Pro přesné určení místní příslušnosti správní řád využívá několik kritérií. Pokud při určování příslušnosti je naplněno některé z nich, již není zapotřebí zabývat se dalšími, ale postupuje se podle tohoto kritéria.

Pokud je na základě výše uvedených kritérií příslušných více správních orgánů a není-li stanoveno nebo dohodnuto jinak, správní řízení realizuje správní orgán, u kterého byla podána žádost jako první nebo který z moci úřední učinil úkon jako první. V dalších situacích, kdy není možné jednoznačně určit místně příslušný správní orgán pro dané řízení, rozhodne o ni formou usnesení nejbližše společně nadřízený správní orgán. Není-li takový správní orgán, o místní příslušnosti rozhodne usnesením ústřední správní úřad, do jehož působnosti rozhodovaná věc náleží.

Správní řád dále upravuje případy, kdy dojde podání správnímu orgánu, který není věcně nebo místně příslušný k danému řízení. V takovém situaci správní orgán bezodkladně usnesením postoupí předmětnou žádost jinému příslušnému správnímu orgánu, který je oprávněný vést a rozhodnout v dané věci. O tomto úkonu je současně povinen informovat osobu, která u daného správního orgánu podání učinila.^{8, 9}

1.2.2 Účastníci řízení

Důležitým úkonem v každém správním řízení je správné vymezení okruhu účastníků řízení. Za účastníky správního řízení jsou považovány všechny osoby, kterých se rozhodnutí správního orgánu v dané věci nějakým způsobem dotýká.

⁷ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 77

⁸ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 73 - 78

⁹ ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 176 – 177 a s. 203 - 204

Správní řád dělí účastníky řízení do třech kategorií, hlavní, někdy též označovanými jako neopomenutelný nebo přímé účastníky řízení, vedlejší účastníky řízení a účastníky, o kterých tak stanoví zvláštní zákon.

Správní řád v § 27 při určení hlavních účastníků správního řízení rozeznává účastníky řízení, které bylo zahájeno na žádost a z noci úřední.

Hlavními účastníky jsou „v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu“ a v řízení zahájeném „z moci úřední dotčené osoby, jimž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají.“¹⁰

Za vedlejší účastníky řízení správní řád označuje „další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech“.¹¹ U těchto účastníků řízení není rozhodné, zda bylo správní řízení zahájeno na žádost nebo z moci úřední.

Poslední skupinou jsou účastníci řízení, o kterých tak stanoví zvláštní zákon. Tito účastníci mají postavení vedlejších účastníků, uvedených v § 27 odstavce 2 správního řádu, neurčí-li zvláštní zákon jinak. Výjimku tvoří případ, kdy těmto účastníkům mohou vydáním rozhodnutí v dané věci vzniknout, nějakým způsobem se změnit nebo zaniknout jejich práva anebo povinnosti nebo dané rozhodnutí prohlásí, že tato práva nebo povinnosti dané osobě náleží nebo nenáleží. Při splnění této podmínky mají postavení hlavních účastníků uvedených v § 27 odstavce 1 správního řádu.

Existují-li pochybnosti v určení účastníků řízení je za účastníka pokládána i osoba, která tvrdí, že je účastníkem správního řízení, dokud správní orgán neprokáže, že tomu tak není. Zda je daná osoba účastníkem správního řízení rozhodne správní orgán formou usnesení, které oznámí pouze osobě, které se přímo týká a ostatní účastníci se o tomto rozhodnutí pouze vyrozumí.^{12, 13}

¹⁰ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z. 2.*, dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 221

¹¹ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z. 2.*, dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 213

¹² SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní. 2.*, upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 32 - 33

¹³ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z. 2.*, dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG§ 79). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 212 - 213

1.3 Správní řízení

Definice správního řízení je přesně stanovena ve správním řádu v § 9, který uvádí, že „správní řízení postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva nebo povinnosti konkrétně určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá“.¹⁴ Tento postup, upravuje správní řád, pokud zvláštní právní předpisy nestanoví jinak. Zvláštní zákony upravují odchylky ve správním řízení od obecné úpravy správním řádem, a proto mají před správním řádem přednost. Z teoretického hlediska proto rozlišujeme tzv. obecné (upravené správním řádem) a zvláštní správní řízení (upravené zvláštními právními předpisy).

Územně samosprávné celky mohou správní řízení vést v přenesené působnosti při výkonu státní správy, např. při výkonu činnosti stavebního úřadu, kde je zvláštním právním předpisem zákon číslo 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, ale také v samostatné působnosti při rozhodování o správních deliktech, kde jedním ze zvláštních právních předpisů zákon číslo 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Správní řád ve své druhé části upravuje také formální a neformální správní řízení. Za formální řízení je označován postup při vydání vyjádření, osvědčení a sdělení. Zatím co o neformálním řízení mluvíme, pokud dané úkony nejsou správním řízením.¹⁵

Cílem každého správního orgánu je rozhodnout v daném správním řízení. Rozhodnout může vydáním usnesení, příkazu nebo rozhodnutím, včetně podmíněného a mezitímního rozhodnutí.¹⁶

¹⁴ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

¹⁵ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500

¹⁶ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z. 2.*, dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 107 - 208

2 Správní řízení v prvním stupni podle správního řádu

2.1 Postup před zahájením správního řízení

Postup správních orgánů před zahájením správního řízení upravuje druhá část správního řádu. Všechny úkony, které v této fázi správní orgán vykonává, musí výslovně správní řád dovolovat, jedná se o přijímání podnětů, odložení věci, podání vysvětlení, zajištění důkazů a poskytnutí předběžné informace. Smyslem těchto úkonů je zjistit ještě před zahájením správního řízení, zda jsou splněny všechny podmínky pro zahájení správního řízení, či nikoliv. Správní orgán může zahájit správní řízení z moci úřední za základě informací, které se dozvěděl při své úřední činnosti nebo na základě žádosti.¹⁷

2.1.1 Přijímání podnětů k zahájení řízení

U správního orgánu má jakákoliv osoba, fyzická i právnická právo podat podněty k zahájení řízení z moci úřední a správní orgán je povinen tyto podněty přijmout. Podání podnětů musí být učiněno písemně, elektronicky nebo ústně v protokolu pořízeném u příslušného správního orgánu. Po získání všech potřebných informací a následném posouzení podnětů k zahájení správního řízení, správní orgán rozhodne, zda správní řízení z moci úřední zahájí nebo k němu neshledal důvody, popř. řízení postoupí jinému příslušnému orgánu. O tomto rozhodnutí vyrozumí ve lhůtě třiceti dnů odesilatele podnětu, pokud o to požádal.¹⁸

2.1.2 Odložení věci

Správní orgán tento institut použije při řízení o žádosti, pokud vůči správnímu orgánu „byl učiněn úkon, který zjevně není žádostí, nebo z něj nelze zjistit, kdo jej učinil, nebo bylo učiněno podání, k jehož vyřízení není věcně příslušný žádný správní orgán“¹⁹ V těchto případech se správní řízení vůbec nezahajuje, proto se nedá usnesením zastavit, jako je tomu v případě, když žadatel vzal žádost zpět, jednalo

¹⁷ JEMELKA, L. Správní řád - zákon č. 500/2004 Sb.: (příručka). Praha: Institut pro místní správu, 2005. ISBN 80-86-976-05-x. s. 39

¹⁸ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

¹⁹ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

se o nepřipustnou žádost, žadatel neodstranil ve lhůtě stanovené správním orgánem vady své žádosti, nezaplatil správní poplatek, ke kterému byl povinen, vyskytly se překážky v řízení, žadatel zemřel nebo se žádost stala bezpředmětnou, ale žádost se odloží. O odložení žádosti správní orgán vydá usnesení a informuje žadatele, je-li v žádosti uveden a osobám, kterých se týká.²⁰

2.1.3 Podání vysvětlení

Pokud není možné skutečnosti potřebné ke správnímu řízení získat jinými prostředky, je správní orgán oprávněný využít institut podání vysvětlení. Potřebná vysvětlení správní orgán získává také dle ustanovení správního řádu „k prověření oznámení, ostatních podnětů a vlastních zjištění, která by mohla být důvodem k zahájení řízení z moci úřední a k určení předpokládaného rozsahu podkladů pro rozhodnutí, stanoví-li tak zvláštní zákon.“²¹ Osoba vyzvaná k podání je povinna toto vysvětlení podat. Pokud se bez náležité omluvy k podání vysvětlení nedostaví, je správní orgán oprávněný využít ustanovení o předvolání nebo předvedení nebo dané osobě uložit pokutu do výše 5000 Kč. O podání vysvětlení se sepíše záznam, který však není možné použít jako důkaz při správním řízení.

2.1.4 Zajištění důkazu

Dalším z úkonů, který je správní orgán oprávněný činit před zahájením správního řízení je zajištění důkazu. Tento úkon se použije, pokud lze předpokládat, že důkaz může významným způsobem ovlivnit průběh řízení a později ho již nebude možné důkaz provést nebo jen s velkými obtížemi. Správní orgán tak učiní na žádost nebo z moci úřední. O zajištění důkazu správní orgán rozhoduje usnesením a oznámit ho všem osobám, kterých se přímo týká. Pokud však hrozí nebezpečí z prodlení, správní orgán oznámí usnesení dodatečně, nejde-li o osoby, které musí při tomto úkonu poskytnout osobní součinnost. Těmto osobám se usnesení oznamuje před provedením tohoto úkonu. Zajistit důkaz je oprávněný ten správní orgán, který je příslušný k řízení nebo v jehož obvodu se důkazní prostředek nachází. Všechny osoby, kterých

²⁰ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 140

²¹ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

se případné řízení týká, se mohou účastnit zajištění důkazu a vyjádřit se k němu. Příslušný orgán potom přítomnost účastníků uvede v protokolu o zajištění důkazu.²²

2.1.5 Předběžná informace

Požadovat předběžnou informaci po správním orgánu, který je příslušný tuto informaci podat, může každý, jestliže to připouští zvláštní zákon. Správní orgán poskytne účastníkovi písemnou informaci „o tom, zda lze určitý záměr uskutečnit jen za předpokladu vydání rozhodnutí nebo podmiňujícího úkonu a podle jakých hledisek bude posuzovat žádost o vydání rozhodnutí nebo podmiňujícího úkonu, popřípadě za jakých předpokladů lze žádosti vyhovět.“²³ Předběžná informace se stává neplatnou, po uplynutí platnosti, byla-li správním orgán platnost této informace stanovena, dostane-li se informace do rozporu s právním předpisem, který se stal platným až po vydání předběžné informace, pokud se změnilo okolnosti rozhodné pro její obsah nebo byla vydaná na základě nepravdivých, neúplných, pozměněných nebo zatajených informací. Předběžnou informaci týkající se téže věci nemůže jedna osoba požadovat po správním orgánu opakovaně.²⁴

2.2 Zahájení řízení

Správní řízení je tvořeno řetězcem logicky po sobě jdoucích úkonů, závisící na podnětu, který správní řízení zahájil a jeho cílem je vydání rozhodnutí. Celý tento rozhodovací proces můžeme rozdělit do několika fází, zahájení, jeho průběh, vydání rozhodnutí a v některých případech navazující řízení o opravných prostředcích.

Podle správního řádu České republiky je správní řízení možné zahájit na základě dispoziční zásady řízením o žádosti nebo na základě zásady oficiality z moci úřední. Způsob zahájení řízení se odvíjí od charakteru předmětu řízení, v některých případech upravených zvláštními právními předpisy.²⁵

²² SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 134 - 135

²³ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

²⁴ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

²⁵ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 134

2.2.1 Řízení o žádosti

Řízení o žádosti je považováno za zahájené dnem, kdy byla žádost doručena na správní úřad, který je dané žádosti věcně a místně příslušný.

Podaná žádost musí splňovat zákonem předepsané náležitosti, kterými je přesné označení žadatele a dalších účastníků řízení, kteří jsou žadateli známi, označení správního orgánu, předmět žádosti, návrh řešení a podpis osoby, která činí podání. Pokud žádost nespĺňuje náležitosti stanovené zákonem nebo má jiné vady, správní orgán žadatele upozorní, popř. žadateli pomůže s jejich odstraněním v předem stanovené lhůtě. Žádost však nesmí být v rozporu se zákonem. Pokud je předmětem žádosti úkon, který zákon nepřipouští, správní orgán ji neprojednává a v řízení nepokračuje. O této skutečnosti příslušný správní orgán informuje také ostatní účastníky řízení.

Správní řád stanovuje případy, kdy se řízení zastaví nebo vůbec nezačíná, tzv. překážky řízení. Jedná se o přesné určení situací, při kterých není možné zahájit nebo vést správní řízení. Překážky řízení je možné rozdělit na překážku litispendence (latinsky *litis pendens* – překážka probíhajícího sporu) a překážku *rei iudicatae*.

Překážku litispendence upravuje § 48, odst. 1 správního řádu. Ten stanovuje, že ve správním řízení se shodným předmětem je možné vést jen u jednoho správního orgánu. Jestliže již o téže žádosti rozhoduje jiný správní orgán, dané správní řízení se zastaví a pokračuje jen řízení, které bylo zahájeno dříve.

Úprava překážky *rei iudicatae* (*res administrata*) je obsažena ve správním řádu § 48, odst. 2, který stanovuje, že ve správním řízení v téže věci je možné rozhodnout pouze jednou. Tedy pokud již ve správním řízení rozhodl jiný správní orgán, správní řízení se nezačíná nebo se zastaví (pokud již bylo zahájeno).

Ve správním řízení zahájeném na žádost je žadatel oprávněn předmět žádosti více specifikovat nebo celou žádost stáhnout, ale pouze tehdy nejedná-li se o dobu mezi vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně do zahájení odvolacího řízení.

V případech uvedených zákonem, nebo pokud to vyplývá z povahy daného řízení, správní řád připouští zahájení řízení o žádosti více žadateli. Také v tomto případě je správní řízení považováno za zahájené doručením žádosti příslušnému správnímu orgánu. Správní řád připouští, podat žádost společně všemi žadateli najednou nebo jednotlivě každým žadatelem. Při využití této možnosti se řízení považuje za zahájené

podání žádosti posledního z žadatelů. Poté je správní orgán povinen informovat o zahájení řízení ostatní žadatele.^{26, 27}

2.2.2 Řízení z moci úřední

Správní řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy je účastníkovi řízení oznámeno. Správní orgán tak může učinit ústním vyhlášením, doručením písemného oznámení nebo zveřejněním vyhlášky na úřední desce, kde musí být vyvěšena po dobu stanovenou zákonem, která činí 15 dnů ode dne vyvěšení. Vyhlášení veřejné vyhláškou správní orgán využívá hlavně v řízení s velkým počtem účastníků. Pokud je v řízení z moci úřední více účastníků, správní orgán oznamuje zahájení řízení všem jemu známým účastníkům, popř. účastníkům, o kterých se dozví až v průběhu řízení a osobám, které se stanou účastníky řízení až v jeho průběhu. Pro zahájení řízení je však rozhodné doručení oznámení prvnímu z nich. Správní orgán musí u písemného oznámení dodržet náležitosti uvedené ve správním řádu, kterými je označení příslušného správního orgánu, předmět řízení a přesné označení a podpis oprávněné úřední osoby.^{28, 29}

Stejně jako ve správním řízení o žádosti, ani v řízení z moci úřední správní řád nepovoluje, aby v téže věci vedly správní řízení dva správní orgány nebo pokud již bylo v dané věci rozhodnuto.³⁰

2.3 Doručování

Doručování upravuje způsob a podmínky komunikace mezi správními orgány a subjekty zúčastněnými na řízení, popřípadě správními orgány navzájem. Správní řád upravuje problematiku doručování ve třech sférách, a to kdo doručuje, jakým způsobem má být písemnost doručena a kam bude doručena. Doručování písemnosti je dle zákona povinen zajistit správní orgán, který ji vyhotovil.

²⁶ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

²⁷ ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z. 2.*, dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 240 - 241

²⁸ ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z. 2.*, dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 229 - 230

²⁹ JEMELKA, L. *Správní řád - zákon č. 500/2004 Sb.: (příručka)*. Praha: Institut pro místní správu, 2005. ISBN 80-86-976-05-x. s. 42 - 43

³⁰ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

Správní orgán písemnost doručuje prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, v některých případech se písemnost zasílá do datové schránky kontaktního místa veřejné správy. Kontaktní místo převede písemnost pomocí autorizované konverze z elektronické podoby do listinné (upraveno zákonem číslo 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů) a doručí způsobem, který stanoví správní orgán. V tomto případě je písemnost považována za doručenou, pokud adresát, prostřednictvím datové zprávy, potvrdí její doručení. Když tak adresát neučiní nejpozději následující pracovní den po odeslání zprávy, je písemnost považována za nedoručenou.

Pokud není možné písemnost doručit tímto způsobem, doručuje ji správní orgán sám a v případech vymezených v zákoně prostřednictvím obecního úřadu, policejního orgánu příslušného podle místa doručení nebo prostřednictvím obecní policie, jde-li o orgán obce. Další možností v případě, že není možné písemnost doručit pomocí datové schránky, zajistí její doručení provozovatel poštovních služeb. V tomto případě je správní orgán povinen zvolit takovou poštovní službu, z které zabezpečí doručení písemnosti v souladu se správním řádem. Správní orgán volí mezi obecným doručením a doručením do vlastních rukou. Do vlastních rukou se podle zákona doručují předvolání, rozhodnutí správních orgánů a další písemnosti, o nichž tak stanoví zvláštní zákon. Poštovní služba doručení do vlastních rukou je poskytovatelem poštovních služeb rozdělena na doručení do vlastních rukou (zvláštní obálka s modrým pruhem), kdy je zásilka doručena do vlastních rukou adresáta, jeho zmocněnce, zákonného zástupce, zmocněnce zákonného zástupce nebo oprávněné osoby a doručení do vlastních rukou výhradně jen adresáta (zvláštní obálka s červeným pruhem), v tomto případě poskytovatel poštovních služeb dodá zásilku pouze adresátovi uvedenému na zásilce.

V některých případech správního řízení je také vyžadováno potvrzení, které dokládá doručení zásilky příjemci, včetně data a případně i času, kdy byla písemnost doručena. Tuto službu poskytovatel poštovních služeb označuje jako dodejku.

Doplňkové služby dodejka nebo doručení do vlastních rukou je možné zvolit jen při odeslání zásilky jako doporučenou zásilku, doporučenou slepeckou zásilku nebo cenné psaní. K odeslání písemnosti správní orgán často používá zvláštní obálku s předtiskem umožňujícím snadné doplnění požadovaných údajů. V určitých situacích je ke zvláštní obálce připojeno i poučení o právních důsledcích.

Při dodávání zásilky je potřeba zjistit totožnost adresáta a dalších osob oprávněných zásilku převzít. Na výzvu doručovatele jsou příjemci zásilky povinni prokázat se průkazem totožnosti. „Provádí-li doručovatel úkony podle tohoto zákona, má postavení úřední osoby a povinnosti nositele poštovního tajemství podle zvláštního zákona.“³¹ Pokud písemnost nemůže být doručovatelem doručena, je uložena u správního orgánu, kterým byla vyhotovena, u obecního úřadu (pokud k těmto účelům využívány) nebo u provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát písemnost ani 10. den ode dne, kdy byla uložena, nevyzvedl, je považována za doručnou. „Prokáže-li adresát, že si pro dočasnou nepřítomnost nebo z jiného vážného důvodu nemohl bez svého zavinění uloženou písemnost ve stanovené lhůtě vyzvednout, požádat o určení neplatnosti doručení nebo okamžiku, kdy byla písemnost doručena.“³² Požádat o určení neplatnosti však může jen za podmínek stanovených zákonem a musí tak učinit nejpozději 15. den ode dne, kdy si uloženou písemnost nevyzvedl.

Účastník řízení má právo požádat správní orgán o doručení na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu, zejména pokud to přispěje k urychlení řízení. Žádost o doručení na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu je možné, jen pokud to není v rozporu se zákonem nebo povahou věci.^{33, 34, 35}

2.4 Podklady pro rozhodování a dokazování

Jako podklad pro rozhodování správního úřadu je možné označit téměř jakýkoliv podklad, který je zajištěn dle zákona a má užitek pro rozhodování ve správní řízení. Správním řádem jsou jako podklady pro rozhodování stanoveny zejména „návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci a skutečnosti obecně známé.“³⁶

Všechny podklady obstarává správní orgán. Výjimku tvoří podklady, u kterých správní orgán povolil, jejich obstarání účastníkem řízení, pokud o to účastník řízení

³¹ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

³² ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

³³ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z. 2., dopl. a přeprac. vyd.* Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 107 - 114

³⁴ ČESKO. *Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2000, ročník 2000, číslo 29.

³⁵ ČESKO. *Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech autorizované konverzi dokumentů*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2008, ročník 2008, číslo 300.

³⁶ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

požádal a není tím ohrožen účel řízení. V případě, že správní řád výslovně neoznačí podklad za nevhodný pro rozhodování, je na uvážení správního orgánu, jak je bude hodnotit. Zároveň má ale povinnost přihlídnout ke všem okolnostem, které uvedli účastníci řízení, byly v průběhu řízení zjištěny a jsou důležité pro ochranu veřejného zájmu.

Dokazování je možné rozdělit do několika fází, kterými jsou:

- Fáze zjištění existence důkazu,
- Fáze vyhledání příslušných důkazů,
- Fáze opatření důkazů,
- Fáze provedení důkazu,
- Fáze vyhodnocení získaných důkazů.

Při dokazování je možné využít všech důkazních prostředků vhodných ke zjištění stavu věci. Tyto důkazní prostředky musí být získány nebo provedeny pouze v souladu s právními předpisy. Správní orgán je povinen vyrozumět o provádění důkazu všechny účastníky, pokud nehrozí nebezpečí z prodlení nebo pokud se účastník nevzdal práva účasti při dokazování.

Správní řád důkazní prostředky přesně nestanovuje, ale poskytuje pouze jejich demonstrativní vymezení.^{37, 38}

2.4.1 Důkaz listinou

Důkaz listinou se řadí mezi věcné a nejčastěji využívané důkazní prostředky. Listiny je možné rozdělit na dvě kategorie, listiny veřejné a soukromé. Veřejné listiny, jsou listiny vydané orgány veřejné moci v rámci jejich pravomoci nebo listiny, o kterých to stanoví zvláštní právní předpis. Soukromé listiny jsou listiny sepsané fyzickou nebo právnickou osobou, jejichž obsahem je určité soukromoprávní jednání. Mají nižší právní průkaznost než listiny veřejné.

Správní orgán je oprávněn požadovat po osobě, která má listinu nezbytnou pro provedení důkazu, její předložení. Tento úkon správní orgán provádí na základě usnesení, které se oznámí pouze osobě, které se bezprostředně týká. Tato osoba je povinna danou listinu správnímu orgánu předložit. Výjimkou jsou případy, kdy se jedná

³⁷ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 147

³⁸ JEMELKA, L.. *Správní řád - zákon č. 500/2004 Sb.: (příručka)*. Praha: Institut pro místní správu, 2005. ISBN 80-86-976-05-x. s. 47

o utajované informace upravené zvláštním právním předpisem (pokud této povinnosti není zproštěn příslušným orgánem), pokud by tato osoba svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti nebo by výpovědí zapříčinil své stíhání pro trestný čin nebo správní delikt nebo stíhání osoby blízké. V těchto případech je oprávněna předložení listiny odepřít. Všechny tyto úkony musí být zaznamenány do spisu, stejně jako provedení důkazu.

V některých případech, je možné důkaz listinou nahradit čestným prohlášením účastníka nebo svědeckou výpovědí.

Listiny pořízené v cizím jazyce je účastník řízení povinen předložit správnímu orgánu v originálním verzi a také v překladu do českého jazyka. Listina přeložená do českého jazyka musí být úředně ověřena. Podle mezinárodních smluv je příslušný správní orgán povinen ověřit pravost úředních razítek a podpisů na veřejných listinách.

^{39, 40}

2.4.2 Důkaz ohledáním

Ohledáním se označuje provedení prohlídky věci movité i nemovité a vytvoření si názoru na danou skutečnost, která je podstatná pro dané správní řízení. Ohledání určité věci se provádí na místě šetření, zejména pokud se jedná o nemovité věci nebo je daná věc předložena příslušnému správnímu orgánu.

Pokud správní orgán požaduje po vlastníkově nebo uživateli věci její vydání, jsou povinny danou věc předložit nebo strpět ohledání věci na místě. Správní orgán všechny úkony týkající se předložení věci potřebné k ohledání provádí na základě usnesení. Usnesení oznamuje pouze osobě, které se bezprostředně týká. Účastník řízení je oprávněn odepřít v případě, že se jedná o utajované informace upravené zvláštním právním předpisem (pokud této povinnosti není zproštěn příslušným orgánem), pokud by tato osoba svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti nebo by výpovědí zapříčinil své stíhání pro trestný čin nebo správní delikt nebo stíhání osoby blízké. Všechny tyto úkony musí být zaznamenány do spisu. Příslušný správní orgán je oprávněn k účasti na ohledání přizvat nestranné osoby, které však nemají práva ani povinnosti účastníků.^{41, 42}

³⁹ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 148 - 149

⁴⁰ JEMELKA, L.. *Správní řád - zákon č. 500/2004 Sb.*: (příručka). Praha: Institut pro místní správu, 2005. ISBN 80-86-976-05-x. s. 48

⁴¹ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sběrka zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

⁴² SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 148 - 149

2.4.3 Důkaz svědeckou výpovědí

Podání svědecké výpovědi je povinnost, která je stanovena správním řádem. Ten dále ukládá, že svědek musí při podání svědecké výpovědi vypovídat vždy pravdivě a nesmí zamlčet žádné jemu známé skutečnosti. Každá osoba předvolaná k podání svědecké výpovědi „musí být schopna vypovídat o skutečnostech, které vnímal svými smysly (tzv. přímé svědectví) a které jsou podstatné pro dané řízení.“⁴³ Jako svědek je zákonem označována fyzická osoba, která není účastníkem správního řízení.

Při provádění důkazu svědeckou výpovědí je správním orgánem stanoveno ústní jednání. K podání svědecké výpovědi je svědek předvolán písemnou formou a je povinen dostavit se ve stanovený čas a na stanovené místo. Pokud tak bez náležité omluvy neučiní je správní orgán oprávněn uložit pořádkovou pokutu. Při provádění důkazu svědeckou výpovědí správní řád ukládá každému příslušnému správnímu orgán povinnost každého svědka před podáním svědecké výpovědi poučit o důvodech, kvůli kterým nesmí být vyslýchán, jeho povinnosti vypovídat vždy pravdivě a nezamlčovat žádné jemu známé skutečnosti, o případných právních důsledcích nepravdivé nebo neúplné výpovědi a o právu odepřít výpověď. Odepřít výpověď může svědek jen v zákonem vymezených případech, hlavně pokud by svou výpovědí způsobil sobě nebo osobě blízké nebezpečí trestního stíhání. Zákon také stanovuje okolnosti, kdy svědek nesmí být vyslechnut, a to v případě, že se jedná o utajované informace chráněných zvláštním zákonem (pokud ho správní orgánem této povinnosti nezprostil) nebo pokud by byla porušena státem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti (pokud této povinnosti není zproštěn příslušným orgánem). Průběh svědecké výpovědi a dalšího ústního jednání je správní orgán oprávněn pořizovat obrazové nebo zvukové záznamy. O každé svědecké výpovědi je správní orgán povinen vyhotovit protokol, který je následně součástí příslušného spisu.^{44, 45}

2.4.4 Důkaz znaleckým posudkem

Teno důkaz je správním orgánem využíván v případech, kdy je k posouzení zjištěných skutečností zapotřebí odborných znalostí, které úřední osoby nemají a ani je

⁴³ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 150

⁴⁴ ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 102 - 103

⁴⁵ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

nelze získat od jiného správního orgánu. O určení znalce rozhodne správní orgán usnesením, které obsahuje přesně specifikované otázky určené k posouzení znalce, povinnost vypracovat posudek písemně a lhůtu, ve které musí být znalecký posudek vypracován. Toto usnesení oznámí správní orgán pouze příslušnému znalci. Vždy se musí jednat o znalce, který je zapsán v seznamu znalců, vedený krajskými soudy, jejich obvodu má příslušný znalec trvalé bydliště. Výslech znalce se musí týkat pouze skutečností, které jsou předmětem příslušného znaleckého posudku. V jednom správním řízení může správní orgán ustanovit i více znalců. Přizvání znalce ovlivní náklady na řízení. Přesné částky stanovuje vyhláška číslo 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení v § 6. Výše poplatku se může lišit podle oboru přizvaného znalce nebo počtu znalců ve správním řízení. O ustanovení přizvaného znalce je správní orgán povinen vhodným způsobem vyrozumět účastníka řízení.

Všichni účastníci řízení musí mít příležitost podat k podkladům výhrady nebo se k nim jinak vyjádřit, pokud se však této možnosti nevzdali nebo nejsou žadateli, kterým správní orgán v plném rozsahu vyhověl. Možnost vyjádřit se k podkladům je poslední fází před vydáním rozhodnutí. Ukončení získávání podkladů správní orgán oznamuje účastníkům řízení usnesením. V opačném případě se účastníci řízení mohou k podkladům vyjádřit až do doby, kdy správní orgán vydá rozhodnutí. Tato lhůta je stanovena usnesením.

Vydání rozhodnutí je hlavním cílem správního orgánu ve správním řízení. Vždy musí splňovat formální náležitosti, kterými je písemná forma, označení „rozhodnutí“, popř. usnesení, příkaz, označení správního orgánu vydávajícího rozhodnutí, jednací číslo, datum vydání, otisk úředního razítka, označení oprávněné přední osoby, včetně jejího podpisu. Rozhodnutí se dělí na konstitutivní, které „zakládá, mění nebo ruší určitá práva a povinnosti konkrétně určené osoby a deklaratorní, které v určité věci prohlašuje, že tato osoba práva a povinnosti má nebo nemá.“⁴⁶ Tento správní akt může mít formou usnesení nebo příkazu.^{47, 48}

⁴⁶ JEMELKA, L.. Správní řád - zákon č. 500/2004 Sb.: (příručka). Praha: Institut pro místní správu, 2005. ISBN 80-86-976-05-x. s. 50

⁴⁷ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. S. 180 - 181

⁴⁸ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

2.5 Přerušování a zastavení správního řízení

2.5.1 Přerušování správního řízení

Při přerušování řízení neběží lhůty, které se týkají prováděných úkonů v řízení. V době přerušování řízení správní orgán neprovádí dokazování ani nevydává rozhodnutí týkající se příslušného správního řízení. Ve správním řádu jsou přesně stanoveny okolnosti, při kterých je správní orgán povinen správní řízení přerušit a případy, kdy ponechává na uvážení správního orgánu, zda řízení přerušit nebo nepřerušit.⁴⁹

2.5.1.1 Fakultativní přerušování správního řízení

Jedná se o případy, kdy správní řád nechá na uvážení příslušného správního orgánu, zda bude správní řízení přerušeno. Důvodem k tomuto přerušování řízení mohou být např. výzva k odstranění nedostatku, výzva k zaplacení správního poplatku spojeným s určitým úkonem v řízení, při řízení o předběžné otázce, pokud správní orgán vydal výzvu k podání žádosti k zahájení předběžné otázky a další důvody stanovené zákonem.

Správní orgán může řízení přerušit také na žádost účastníka správního řízení. V tomto případě můžeme rozlišit dvě situace, přerušování řízení o žádosti a přerušování řízení vedeného z moci úřední. Při řízení o žádosti, správní orgán přerušit řízení na žádost žadatele, pokud je v řízení žadatelů více, správní orgán řízení přerušit pouze v případě, že s přerušováním příslušného správního řízení souhlasí všichni žadatelé. V řízení z moci úřední je správní orgán povinen hájit veřejný zájem a správní řízení může přerušit na žádost účastníka řízení jen na základě závažných důvodů, přesně stanovených zákonem, a pokud s tím souhlasí také ostatní účastníci příslušného správního řízení.

Fakultativní přerušování správního řízení provádí správní orgán na základě usnesení, ve kterém je přesně stanovena doba, na kterou se řízení přerušuje. V řízení o žádosti i v řízení z moci úřední má účastník řízení právo svými návrhy ovlivnit dobu, na kterou je řízení přerušeno.

Správní orgán však může přerušit řízení pouze na nezbytně nutnou dobu. V této době je možné provádět jen úkony vedoucí k odstranění důvodů přerušování řízení a správní orgán musí kontrolovat, zda nepominuly důvody vedoucí k přerušování řízení.

⁴⁹ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z*, 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 171 - 172

Ve správním řízení se pokračuje, pokud pominuly důvody vedoucí k přerušení řízení, uplynula doba, na kterou bylo řízení přerušeno nebo o pokračování v řízení požádá účastník správního řízení, na jehož žádost bylo přerušeno. O pokračování přerušeno správního řízení je správní orgán povinen vyzkoušet další účastníky řízení a všechny skutečnosti poznamenat do spisu daného správního řízení.^{50, 51}

2.5.1.2 Obligatorní přerušení správního řízení

Obligatorní přerušení správního řízení jsou přesně stanovené případy, kdy je správní orgán povinen správní řízení přerušit. Jedná se o případy, kdy „má být vydáno závazné stanovisko, na žádost účastníka v řízení o žádosti, o odvolání ve společném řízení proti rozhodnutí s podmiňujícím výrokem, v řízení s předstihem žádosti o ostatních žádostech, v řízení o výběru žádosti o ostatních žádostech.“⁵²

2.5.2 Zastavení správního řízení

Zastavení správního řízení se rozumí jeho ukončení ještě před vydáním rozhodnutí v dané věci. Zastavit správní řízení je možné jen z důvodů stanovených zákonem. Podle správního řádu je nutné rozlišit ukončení správního řízení, které bylo zahájeno na žádost nebo správní řízení zahájené z moci úřední.

Správní orgán o zastavení správního řízení zahájeného na žádost rozhodne na základě usnesení. Činí tak v případě, že žádost, kterou bylo správní řízení zahájeno byla žadatelem vzata zpět, žádost byla zjevně právně nepřijatelná nebo obsahovala vady, které žadatel v určené lhůtě neodstranil, žadatel ve stanovené lhůtě nezaplatil správní poplatek, byla v řízení zjištěna překážka litispendence podle § 48 odst. 1. popř. z dalších důvodů stanovených zákonem.

Každému žadateli zákon přiznává právo vzít svoji žádost zpět po celou dobu řízení. Jedinou výjimkou je doba mezi vydáním rozhodnutí orgánem prvního stupně do zahájení odvolacího řízení. V situaci, kdy se řízení týká více žadatelů, musí se vzetím žádosti zpět souhlasit všichni žadatelé. Dalším případem upraveným zákonem je sporného řízení, kdy správní orgán řízení nezastaví, pokud odpůrce se vzetím žádosti zpět ze závažných důvodů nesouhlasí.

⁵⁰ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 159 - 162

⁵¹ ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 171 - 172

⁵² ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 171 - 172

Správní orgán nepokračuje ve správním řízení také v případě, že žadatel zemřel nebo zanikl. Toto řízení je zastaveno dnem, kdy bylo správnímu orgánu úmrtí nebo zánik žadatele, popř. zánik věci nebo práva oznámen. V situaci, kdy ve správním řízení pokračují právní nástupci nebo v řízení vystupuje více žadatelů, správní orgán dané řízení nezastaví.

Správní řízení zahájené z moci úřední zastaví správní orgán stejně jako v řízení o žádosti na základě usnesení, které je správní orgán povinen pouze poznamenat do spisu. Důvody pro zastavení daného řízení jsou „existence překážky v podobě zahájeného správního řízení v téže věci u jiného správního orgánu, účastník zemřel nebo zanikl a v řízení nepokračují právní nástupci, věci nebo práva, kterých se řízení týká, zanikly.“^{53, 54}

2.6 Náklady na řízení

Podle zásady upravené správním řádem je „správní orgán postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady.“⁵⁵ Ve správním řádu jsou náklady na řízení upraveny v § 79, podle kterého si ve správním řízení nese každý účastník řízení, správní orgán i dotčený správní orgán své náklady sám, na rozdíl např. od soudního občanského řízení. Náhradu nákladů spojených se správním řízení vybírá vždy příslušný správní orgán, který ji uložil.

Mezi náklady na řízení řadíme „zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, včetně správního poplatku, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady důkazů, tlumočné a odměna za zastupování.“⁵⁶ V některých případech upravených prováděcím právním předpisem (Vyhláškou 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení) hradí výdaje vzniklé v souvislosti s řízením a ušlý výdělek jiným osobám správní orgán. Účastník řízení však musí nárok na náhradu nákladů uplatnit do 8 dnů u správního orgánu, jinak tento nárok zaniká.

Povinnost uhradit náklady na řízení, ukládá správní řád účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb.,

⁵³ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 162

⁵⁴ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

⁵⁵ ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 135

⁵⁶ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, kde jsou tyto náklady vyčísleny, stanovuje výši paušální částky na 1000 Kč. Ve zvláště složitých případech nebo byl-li ke správnímu řízení přizván znalec, je možné paušální částku zvýšit až na 6000 Kč. V prováděcím právním předpise jsou rovněž vyjmenované případy, kdy lze tyto paušální částky na žádost snížit a také stanovuje, že v příkazném řízení není možné náhradu nákladů uložit.

Rozhodnutí o nákladech na řízeních správní orgán uvádí ve výrokové části jiného rozhodnutí nebo je vydáno samostatně i v průběhu řízení. Toto rozhodnutí oznamuje správní orgán jen osobám, kterých se týká.⁵⁷

2.7 Rozhodnutí a jeho náležitosti

Správní řád stanovuje, že správní orgán vydáním příslušného rozhodnutí v dané věci zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti přesně stanovené osoby, popř. v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva a povinnosti má nebo nemá, a v některých případech stanovených zákonem také rozhoduje o procesních otázkách.

Rozhodnutí ve věci, která je předmětem řízení, tedy tzv. meritorní rozhodnutí je vrcholem každého správního řízení (jedná se o zákonem stanovený postup správního orgánu spočívajícího v rozhodování o právech a povinnostech konkrétních adresátů) a také nejdůležitějším úkonem každého správního řízení, neboť právě k němu směřuje každé správní řízení.

Správní rozhodnutí se dělí na konstitutivní a deklaratorní správní rozhodnutí. Konstitutivní správní rozhodnutí zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti přesně určených osob. Tímto rozhodnutím se zakládají nová hmotná subjektivní práva nebo se jím ukládají nové hmotné právní povinnosti. Působí ex nunc pro futuro (od okamžiku vzniku správního rozhodnutí do budoucnosti). Jako konstitutivní správní rozhodnutí je možné označit např. správní řízení o stavební povolení, usnesení o zápisu společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti. Deklaratorní správní rozhodnutí potvrzuje, zjišťuje nebo prohlašuje již existující hmotná práva nebo povinnosti jmenovitě určených osob, která existovala již v minulosti. Toto správní rozhodnutí

⁵⁷ ŠROMOVÁ, E.. *Správní řízení od A do Z*, 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 135 - 136

působí *ex tunc pro praeterito* (od vzniku práva nebo povinnosti – s dodatečnou platností).

Dále je správní rozhodnutí možné rozdělit podle okruhu osob, které správní akt zavazuje na správní rozhodnutí *in personam* a *in rem*. Správní rozhodnutí *in personam* se týká pouze jmenovitě určené osoby. Příkladem je např. správního řízení týkající se vydání cestovního pasu nebo jiného osobního dokladu. Zatímco správní rozhodnutí *in rem* zavazuje jak jmenovité uvedenou osobu, tak jejího právního zástupce. Tato skutečnost musí být stanovena zákonem. O správní rozhodnutí *in rem* se jedná např. ve správního řízení týkající se vydání stavebního povolení.

Správní orgán je povinen všechna svá rozhodnutí vydávat v písemné formě, jen v zákonem vyjmenovaných případech mohou mít rozhodnutí jinou formu než písemnou. Jednou z těchto forem jsou ústní vyhlášení o rozhodnutí. Pokud je rozhodnutí vydáno touto formou správní orgán o něm musí učinit záznam do spisu. Dalším ze způsobů vydání rozhodnutí může být poznamenání do spisu, vydání veřejné vyhlášky, odeslání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí do datové schránky.

Každé rozhodnutí vydáno písemnou formou, musí splňovat náležitosti stanovené zákonem. Náležitosti můžeme rozdělit na obsahové a formální. K formálním náležitostem řadíme označení rozhodnutí, označení správního orgánu, který rozhodnutí vydal, číslo jednací, datum vyhotovení, otisk úředního razítka, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.

Mezi obsahové náležitosti správního rozhodnutí řadíme výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků. Ve výrokové části je správní orgán povinen uvést řešení otázky, která byla předmětem řízení, veškerá ustanovení, podle kterých bylo rozhodováno a označení všech účastníků řízení. V případě fyzických osob jejich údaje dle § 18 odst. 2 správního řádu, tedy jejich jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu. Pokud jsou účastníky řízení právnické osoby, je správní orgán povinen zde uvést jejich název a sídlo. Dalšími údaji, které musí tato část obsahovat je lhůta ke splnění povinnosti uložené příslušným orgánem a výrok o vyloučení odkladného účinku odvolání.

Další náležitostí rozhodnutí je odůvodnění, ve kterém správní orgán dle správního řádu § 68 odst. 3 uvádí důvody výroku vydaného rozhodnutí, podklady, které byly správním orgánem využity k jeho vydání a další náležitosti stanovené tímto zákonem. Pokud však správní orgán prvního stupně vyhoví všem účastníkům řízení v plném rozsahu, již není zapotřebí odůvodnění v rozhodnutí správního orgánu uvádět.

Poslední náležitostí rozhodnutí je poučení účastníků řízení, ve kterém správní orgán uvádí, zda účastníci řízení mají právo podat proti rozhodnutí odvolání a v jaké lhůtě tak mohou učinit, den, od kterého se lhůta na podání odvolání počítá, správní orgán, který bude o odvolání rozhodovat a orgán k podání odvolání určený. U odvolání bez odkladného účinku, musí být tato skutečnost v poučení účastníků uvedena.^{58, 59, 60}

2.7.1 Vydání rozhodnutí

Správní orgán je při vydávání rozhodnutí povinen dodržovat lhůty pro vydání správního rozhodnutí stanovené zákonem a vydat jej bez zbytečného odkladu. Pokud však není možné takto učinit, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, a to jak v případě vydání rozhodnutí ve věci, tak v případě vydání usnesení.

2.7.2 Usnesení

Usnesení můžeme definovat jako druh rozhodnutí, kterým může správní orgán rozhodovat jak ve věci, tak v procesních otázkách, pokud mu to umožňuje zákon. Usnesením je možné rozhodovat o zajištění důkazu, o povinnosti předložit listinu nebo věc, která je předmětem dokazování. Usnesení se dle zákona dělí na usnesení zaznamenaná do spisu, ta se již nijak neoznamují a není možné se proti nim odvolat a ostatní usnesení, která se do spisu nepoznamenávají, která se oznamují stejným způsobem jako rozhodnutí, pokud zákon nestanoví jinak. Proti těmto usnesením se může odvolat účastník, kterému bylo usnesení oznámeno. Stejně jako rozhodnutí i usnesení se skládá z výrokové části, odůvodnění a poučení účastníků, i když zákon stanovuje pouze náležitosti rozhodnutí, nikoliv usnesení.^{61, 62}

2.7.3 Vlastnosti správního rozhodnutí

Mezi vlastnosti správního rozhodnutí se řadí platnost, právní moc, účinnost a vykonatelnost.

⁵⁸ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0. s. 194 – 196, s. 202 - 206

⁵⁹ ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 228

⁶⁰ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

⁶¹ ŠROMOVÁ, E. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9. s. 219 – 222, 228

⁶² ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

2.7.3.1 Platnost správního rozhodnutí

Správní rozhodnutí se stává platným okamžikem, kdy bylo úspěšně vyhlášeno nebo doručeno adresátovi. Každé správní rozhodnutí, které nabylo platnosti, je svým obsahem závazné pro všechny správní orgány a změna rozhodnutí je možná jen v zákonem stanovených případech. Platnost je hlavní vlastností každého správního rozhodnutí. Pokud správní rozhodnutí není platné, nemohou být naplněny jeho další vlastnosti, jako je pravomocnost, účinnost a vykonatelnost.

2.7.3.2 Právní moc správního rozhodnutí

Jako pravomocné rozhodnutí se označuje správní rozhodnutí, které bylo řádné oznámeno a proti kterému není možné se odvolat. Odvolání není možné, pokud uplynula doba stanovená pro podání odvolání nebo v případě, že se účastník práva na odvolání vzdal, pokud správní řád nestanoví jinak. Ve správním řízení s více účastníky, kteří se vzdali práva na odvolání, je rozhodnutí pravomocné až následující den po dni, kdy se tohoto práva vzdal poslední z účastníků. Na každé pravomocné správní rozhodnutí musí být uvedena doložka o nabytí právní moci rozhodnutí. Právní moc se rozděluje na materiální a formální. Materiální právní moc uvádí, že pravomocné správní rozhodnutí je obligatorním rozhodnutím pro všechny účastníky i orgány veřejné moci a je spojeno s právními účinky, které mu přiznává zákon. Formální právní moc označuje pravomocné rozhodnutí za konečné a nelze ho řádným opravným prostředkem nijak napadnout.

2.7.3.3 Účinnosti správního rozhodnutí

Správní rozhodnutí nabývá účinnosti okamžikem, kdy vyvolá zamýšlené účinky navenek a stane se pravomocným. Ve výjimečných případech i před nabytím právní moci, pokud je vykonatelné. Pozdější účinnost nastane, když je splněna odkládací podmínka nebo uplynula stanovená doba.

2.7.3.4 Vykonatelnost

Vykonatelnost je vlastností jen těch správních rozhodnutí, které dané osobě ukládají nějakou povinnost k plnění, která může být vynucena státní mocí. Stejně jako u právní moci, také u vykonatelnosti rozlišuje materiální a formální složka. Materiální vykonatelností se označují všechna správní rozhodnutí, které je možné skutečně

vykonat nebo vymoci. Z pohledu formální vykonatelnosti je možné realizovat pouze správní rozhodnutí, která splňují všechny zákonné podmínky.⁶³

⁶³ JEMELKA, L.. Správní řád - zákon č. 500/2004 Sb.: (příručka). Praha: Institut pro místní správu, 2005. ISBN 80-86-976-05-x. s. 53

3 Správní řízení v prvním stupni v režimu stavebního zákona

Hlavní pramenem správního práva procesního tvoří zákon číslo 500/2004 Sb., správní řád. Kromě tohoto zákona je postup správních orgánů v oblasti veřejné správy upraven i dalšími zákony, které upravují speciální procesní ustanovení. Z pohledu právní nauky se správní řízení člení na obecné a zvláštní.

Obecné správní řízení se řídí podle správního řádu, který upravuje např. základní zásady pro činnost správních orgánů, procesní instituty, náležitosti a jednotlivé fáze celého správního řízení.

Při zvláštním správním řízení se postupuje primárně podle zvláštních právních předpisů, přičemž v oblasti stavebnictví je tímto zvláštním právním předpisem zákon číslo 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“). Tyto předpisy upravují procesní odlišnosti správního řízení od správního řádu. Ve zvláštním správním řízení se rovněž použije obecná úprava správního řádu, pokud není stanoveno jinak. Ustanovení o subsidiárním postavení správního řádu a stavebního zákona je přesně upraven § 192 stavebního zákona.

Procesních institutů, které stavební zákon upravuje rozdílně od správního řádu, je celá řada. V této části se proto zaměřím jen na hlavní instituty týkající se průběhu správního řízení v prvním stupni.

Jedním z mála institutů, které jednoznačně upravuje první část správního řádu, jsou základní zásady činnosti správních orgánů. V případě ostatních postupů už to tak jednoznačné není.

Odlišnou úpravu najdeme v úpravě subjektů správního řízení. Správní řád obsahuje spíše obecnou úpravu subjektů správního řízení. Jak už jsem uvedla v předcházejících částech této práce, jedná se o správní orgány a účastníky řízení, pro řízení o žádosti nebo z moci úřední, popř. další dotčené osoby. Tato ustanovení správního řádu se použijí, ale pouze podpůrně. Primárně se ve správním řízení v oblasti stavebnictví bude postupovat podle stavebního zákona, pokud nebude stanoveno jinak. Podle stavebního zákona jsou jako správní orgány označovány tzv. stavební úřady a v případě účastníků správního řízení taxativně určuje, kdo je účastníkem v jednotlivých typech řízení v oblasti stavebnictví. Podobná je i úprava určení příslušnosti správních orgánů. Ve správním řádu najdeme obecná pravidla při určování

příslušnosti, zatímco ve stavebním zákoně příslušnost u zvláštních typů řízení. Odlišné od předchozích postupů je zastupování účastníků ve správním řízení, tu stavební zákon neupravuje, je obsažena pouze ve správním řádu.

Specifikaci jak náležitostí podání, tak náležitostí rozhodnutí stanovuje stavební zákon spolu s prováděcími vyhláškami, např. vyhláškou č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnosprávní smlouvy a územního opatření, která uvádí potřebnou dokumentaci k žádosti o vydání územního rozhodnutí. Každá žádost nebo rozhodnutí, ale musí také obsahovat základní náležitosti podle správního řádu.

Také v případě doručování platí obecná úprava správním řádem. Mimo té však správní řád upravuje doručování veřejnou vyhláškou ve správním řízení s velkým počtem účastníků. Přímo uvádí, že řízením s velkým počtem účastníků se rozumí řízení s více než třiceti účastníky, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, stavební zákon tento konkrétní údaj neuvádí.

Podrobnou úpravu průběhu správního řízení najdeme tak jako u předešlých institutů ve stavebním zákoně. Správní řád stanovuje postupy v průběh správního řízení v obecné rovině a dále úkony spadající do sféry komunikace v průběhu správního řízení. Obecná úprava správním řádem je též využita v některých dalších případech, týkajících se např. opatřování podkladů pro vydání potřebných rozhodnutí, či při přerušení nebo zastavení řízení.^{64, 65}

3.1 Stavební úřady

V České republice je výkon státní správy na úseku územního a stavebního řízení svěřen zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu soustavě stavebních úřadů. Tento zákon také vymezuje strukturu, působnost, pravomoci a dělení těchto úřadů na:

- Obecné stavební úřady
- Speciální stavební úřady
- Vojenské stavební úřady
- Jiné stavební úřady

⁶⁴ ČESKO. *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*. In: Sbirka zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.

⁶⁵ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbirka zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

3.1.1 Obecné stavební úřady

Obecné stavební úřady tvoří základní článek soustavy stavebních úřadů a mají postavení orgánů státní správy s všeobecnou působností v řízení týkajících se územního rozhodování a stavebního řádu. Tato působnost je jim svěřena zákonem č. 183/2006 Sb. a zahrnuje také rozhodování, opatření a sankce podle tohoto zákona, výjimku tvoří pouze rozhodnutí a opatření týkající se speciálních a zvláštních druhů staveb, přesně vymezených zákonem. V některých případech se na působnost těchto úřadů mohou vztahovat také další zákony, jako např. zákon č. 100/2010 Sb., o základních registrech v oblasti zapisování údajů do registru územní identifikace, zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě a zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.⁶⁶

Do soustavy obecných stavebních úřadů se řadí ministerstvo pro místní rozvoj, které má postavení ústředního správního úřadu ve věcech stavebního řádu a dále v rámci přenesené působnosti orgány územních samosprávných celků krajů a obcí, kterými jsou:

- krajské úřady
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- pověřené obecní úřady
- a městské a obecní úřady, které tuto působnost vykonával ke dni 31. prosince 2012.⁶⁷

3.1.1.1 Ministerstvo pro místní rozvoj

Do činnosti ministerstva pro místní rozvoj (dále jen ministerstva) v oblasti územního plánování se řadí:

- výkon státního dozoru nad touto oblastí,
- pořizování příslušných podkladů pro politiku územního rozvoje, - je nezbytným nástrojem územně plánovací činnosti pro kraje, ale také pro celou republiku, zejména při koordinaci tvorby územního rozvoje, sledování jeho změn a plánování úkolů s ohledem na souvislosti a problémy v území, které již nejsou v pravomoci jednotlivých krajů,

⁶⁶ *Komentář ke stavebnímu zákonu a předpisy související.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-430-5., s. 57 - 60

⁶⁷ ČESKO. *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).* In: Sbirka zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.

- vedení evidence územně plánovací činnosti, která zahrnuje údaje k územně plánovací dokumentaci, k zastavěným plochám nad 10 ha, včetně účelu jejich využití a k územním studiím,
- a výkon dalších činností, uložených zákonem.

3.1.1.2 Kraj

Jak již bylo uvedeno v předešlé části, krajské úřady vykonávají svoji působnost ve věcech územního plánování a stavebního řádu jako přenesenou. Tato působnost je taxativně vymezena stavebním zákonem § 7 odst. 1. Tento zákon krajským úřadům také ukládá povinnost vykonávat státní dozor ve věcech územního plánování a stavebního řádu. Na činnost krajských úřadů v tomto poli působnosti se však vztahují i další právní předpisy. Jedním z nich je např. správní řád, který v § 178 odst. 2 připisuje krajskému úřadu postavení nadřízeného orgánu územního plánování pro orgány obce.

V oblasti územního plánování působí také ostatní orgány kraje. Zastupitelstvo kraje v rámci samostatné působnosti vydává zásady územního rozvoje, schvaluje zadání a pokyny pro zpracování návrhu zásad územního rozvoje a zprávu o uplatňování zásad územního rozvoje.

3.1.1.3 Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

Jednotlivé orgány obcí s rozšířenou působností vykonávají svoji činnost v oblasti územního plánování a stavebního řádu, stejně jako kraje, v přenesené působnosti. Výjimku tvoří zastupitelstvo obce, které rozhoduje v samostatné působnosti o pořizování územního a regulačního plánu, schvaluje jeho zadání a vydání, popř. pokyny pro zpracování návrhu a projednává zprávu o uplatňování územního plánu.

Obecní úřady v rámci správního řízení vedeného podle stavebního zákona pořizují územní a regulační plán pro své území a další obce spadající do jeho správního obvodu a k tomu potřebné podklady. Dále jsou dotčenými orgány v řízeních stanovených stavebním zákonem a orgány do jejich kompetence spadá podání návrhu na vložení dat do evidence územně plánovací činnosti.

Stavební úřady, které stavební zákon řadí mezi orgány zajišťují vydávání územního rozhodnutí a územního souhlasu a poskytují potřebné informace k podkladům pro územně plánování a jejich dokumentaci.⁶⁸

⁶⁸ ČESKO. Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: Sbirka zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.

3.1.2 Speciální stavební úřady

Speciální stavební úřady vykonávají svoji činnost v rozsahu stanoveným stavebním zákonem. Ten jim ukládá kompletní působnost stavebního úřadu s výjimkou pravomoci pro vydávání územního rozhodnutí nebo souhlasu, která se řadí do kompetencí obecných stavebních úřadů.

Působnost těchto správních orgánů vymezuje stejně jako u obecných stavebních úřadů stavební zákon. Ten speciálním stavebním úřadům z nejrůznějších věcných nebo i historických důvodů ukládá příslušnost k určitým specifickým typům staveb. Jedná se zejména o působnost u leteckých staveb, staveb drah, silnic a vodních děl. Sám již ale nestanovuje, které konkrétní správní orgány jsou příslušnými stavebními úřady k těmto stavbám a odkazuje na zvláštní právní předpisy:

- u leteckých staveb – zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví ukládá působnost Úřadu pro civilní letectví⁶⁹
- u staveb drah nebo zařízení umístěných na dráze – zákon č. 266/1994 Sb., o drahách drážním správním úřadům⁷⁰
- u staveb dálnic, silnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací – zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích silničním správním úřadům⁷¹
- u staveb vodních děl – zákon č. 254/2001 Sb., o vodách vodoprávním úřadům.⁷²

V procesních úkonech, které nejsou upraveny zvláštním právním předpisem ani stavebním zákonem se využije právní úprava podle správního řádu.

K vydání povolení stavby musí speciální stavební úřady získat souhlas obecného stavebního úřadu do jehož kompetence spadá vydání územního rozhodnutí.⁷³

3.1.3 Vojenské stavební úřady

Stejně jako tomu bylo u speciálních stavebních úřadů je i vojenským stavebním úřadům stavebním zákonem uložena kompletní působnost stavebního úřadu. Na rozdíl od speciálních stavebních úřadů, vojenským stavebním úřadům jsou zákonem svěřeny

⁶⁹ ČESKO. *Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 1997, ročník 1997 číslo 49.

⁷⁰ ČESKO. *Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 1994, ročník 1994 číslo 266.

⁷¹ ČESKO. *Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 1997, ročník 1997 číslo 13.

⁷² ČESKO. *Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2001, ročník 2001 číslo 254.

⁷³ ČESKO. *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.

také pravomoci ve věcech územního rozhodování, ovšem pouze na území vojenských újezdů, kde tuto činnost vykonávají újezdní úřady.⁷⁴

3.2 Typy správního řízení podle stavebního zákona

Zvláštním právním předpisem vůči správnímu řádu je i stavební zákon, který upravuje řízení a vztahy osob v oblasti stavebnictví a územního plánování. Mezi hlavní typy zvláštního správního řízení, které upravuje stavební zákon, patří územní řízení a stavební řízení. Dalšími typy, již ne tak významnými je kolaudační řízení, vyvlastňovací řízení, řízení o změně v užívání staveb, řízení o sankcích a řízení o odstranění stavby.

Proces schvalování a povolování staveb se v České republice dělí na dvě etapy, územní plánování a stavební řízení. Obecně je možné toto řízení definovat jako individuální návrh projektu výstavby, který musí být v souladu s představou správních orgánů a územní samosprávních celků a územním plánem daného území (jedná se o dokumentaci celého území obce, která rozděluje dané území a určuje základní podmínky využití tohoto území).

3.2.1 Územní řízení

Prvním stupněm tohoto schvalovacího procesu je územní řízení. Jedná se o zákonem upravený postup stavebních úřadů nebo jiných správních orgánů, který posuzuje, zda je možné daný typ stavby umístit do zvoleného území. Může se týkat např. umístění stavby, využití území, vlivu stavby na využití daného území, dělení, popř. scelování pozemků nebo chráněného území.

Toto řízení se skládá z několika fází. První fází je podání žádosti o vydání územního rozhodnutí na příslušném stavebním úřadě. Další fází může být ústní jednání, tato fáze není povinná, ale využívá především u řízení týkající se velkých budov. Ve třetí fázi je možné podat námitky k dané stavbě.

Územní řízení je správním řízením zahájeným na žádost účastníka, kterým může být žadatel o vydání územního rozhodnutí, obec, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn a v některých zákonem stanovených případech také vlastník pozemku

⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: Sbirka zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.

nebo stavby a osoby, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám nebo pozemkům mohou být územním rozhodnutím přímo dotčeno.

Žádost o vydání územního rozhodnutí (Příloha I) je jedním z institutů, jehož právní úprava se nachází jak ve správním řádu, tak ve stavebním zákoně. Na základě správního řádu musí tato žádost splňovat obecné požadavky, kterými jsou např. náležitosti podání (upravené ustanovením § 37) nebo náležitosti žádosti (ustanovením § 45).

Stavební zákon potom stanovuje obsah žádosti o vydání územního rozhodnutí. V žádosti musí být uvedeny základní údaje o požadovaném záměru, identifikační údaje o pozemku nebo stavbě, na kterém se má záměr uskutečnit, uvedení osob, jež mají vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním pozemkům nebo stavbám na nich, pokud může být jejich právo tímto rozhodnutím přímo dotčeno. Dále stavební zákon upravuje dokumenty, které je nutné k této žádosti doložit. Jestliže některá ze stanovených náležitostí není splněna, stavební úřad řízení přeruší a žadatel vyzve k nápravě těchto nedostatků.

Stavební úřad v průběhu územního řízení shromažďuje všechna závazná stanoviska dotčených orgánů, na základě zvláštních právních předpisů, která tvoří podklady pro vydání územního rozhodnutí. Obstarání těchto stanovisek je z důvodu velkého množství dotčených orgánů jedním z nejnáročnějších úkonů celého procesu povolování stavby.

Při procesu územního řízení se dále posuzuje záměr žadatele, který musí být v souladu s ustanovením stavebního řádu.

Pravomoc k vydání tohoto rozhodnutí mají podle zákona stavební úřady prvního stupně, ve většině případů příslušné obecní úřady. V případě územního řízení, na jehož základě se vydává rozhodnutí o změně využití území nebo o ochranném pásmu je podle zvláštních právních předpisů k němu příslušný jiný správní orgán než stavební úřad. Zvláštními právními předpisy v těchto případech jsou např. zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči nebo zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon). Ustanovení stavebního zákona v těchto situacích zajišťuje koordinaci rozhodování, kdy je na základě závazného stanoviska obecního stavebního úřadu možné vydat rozhodnutí jiným správním úřadem např. orgány státní památkové péče nebo báňského úřadu.

Územní rozhodnutí o umístění stavby musí obsahovat výrokovou část, ve které musí být uvedeny podmínky vymezující stavební pozemek, umístění stavby na tomto pozemku a stanovení požadavků pro zpracování projektu stavby.

Územní rozhodnutí stavební úřad vyhotoví písemně a připojí k němu doložku právní moci a ověřenou grafickou přílohu v měřítku katastrální mapy. Toto rozhodnutí je platné po dobu 2 let od nabytí právní moci, pokud stavební zákon nestanoví delší platnost rozhodnutí. Tato doba však nesmí přesáhnout 5 let.^{75, 76}

3.2.1.1 Zjednodušené územní řízení

Stavební zákon povoluje v přesně stanovených případech a po splnění stanovených podmínek vydání územního rozhodnutí bez předchozího správního řízení prováděném v celém rozsahu. Stavební úřady ve zjednodušeném územním řízení rozhodují o umístění stavby, o změně využití území, vlivu užívání stavby na daném území a o dělení, popř. scelování pozemků. Musí však být zároveň splněny podmínky stanovené stavebním zákonem.

Zjednodušeně je tedy možné říci, že se toto řízení je možné využít u všech druhů staveb, které jsou z hlediska sousedských sporů bezkonfliktní, přičemž dotčené orgány jsou oprávněny ovlivnit výrok územního rozhodnutí svými požadavky.

Každá žádost k tomuto správnímu řízení musí splňovat zákonem stanovené náležitosti. Pokud tomu tak není, pomůže stavební úřad žadateli s odstraněním těchto nedostatků na místě, popř. mu poskytne lhůtu pro jejich odstranění. Po odstranění případných nedostatků a posouzení záměru žadatele, stavební úřad vyhotoví návrh výroku k tomuto správnímu rozhodnutí, který doručí žadateli a dalším dotčeným orgánům a po dobu 15 dní ho zveřejní na úřední desce.

Námítky k návrhu výroku rozhodnutí mohou účastníci řízení podat písemně po dobu vyvěšení návrhu na úřední desce. Pokud v této lhůtě nejsou podány žádné námítky, rozhodnutí je považováno za vydané a následující den po uplynutí lhůty pro podání námitek nabývá právní moci. V případě, kdy jsou některým z účastníků řízení podány námítky, zákon neumožňuje spojit toto řízení se stavebním ani jiným správním řízením a musí se vést zcela samostatně.⁷⁷

⁷⁵ *Komentář ke stavebnímu zákonu a předpisy související.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-430-5., s. 207 - 209

⁷⁶ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.* In: Sběrka zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

⁷⁷ BLAŽEK, J. *Stavební zákon: s komentářem a souvisejícími předpisy.* Olomouc: ANAG, 2006. s. 135 - 136.

3.2.1.2 Územní souhlas

Stavební zákon připouští možnost schválení umístění stavby formou územního souhlasu místo územního rozhodnutí. Jedná se však pouze o případy, kdy se záměr nachází v zastavěném území nebo v zastavěné ploše, poměry v území se v podstatě nemění, záměr nevyžaduje nové nároky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, k danému záměru není vyžadováno závazné stanovisko k posouzení vlivu na životní prostředí a jedná se o některý z druhů záměrů výslovně stanovených stavebním zákonem § 96. Oznámení tohoto záměru musí obsahovat vedle obecných náležitostí, stanovených správním řádem také údaje o požadovaném záměru, včetně identifikačních údajů dotčených pozemků a staveb a příloh stanovených stavebním zákonem. Zároveň musí také splňovat požadavky uvedené v § 90 stavebního řádu.

Pokud jsou všechny výše uvedené požadavky splněny, je stavební úřad povinen, ve lhůtě 30 dnů ode dne podání oznámení, vydat územní souhlas. V opačném případě je stavební úřad oprávněn rozhodnout ustanovením o zahájení územního řízení.

Při vydávání územního souhlasu, se nejedná o územní řízení, nevztahuje se na něj druhá ani třetí část stavebního zákona a zároveň se ani neprojednávává podle § 87 stavebního zákona.

Územní souhlas nabývá právní moci dnem, kdy byl doručen oznamovateli a vzhledem k tomu, že se nejedná o správní řízení není možné proti němu podávat námítky či připomínky. Stavební zákon, ale připouští možnost zahájení přezkumného řízení ve lhůtě 1 roku od nabytí právních účinků souhlasu.⁷⁸

3.2.2 Stavební řízení

Stavební řízení je více specifické a na rozdíl od územního řízení posuzuje spíše stavebně technické parametry a konkrétní podobu stavby.

Stavební řízení je tvořeno několika fázemi, které jsou podobné fázím územního řízení. Jedná se o podání žádosti, oznámení, ústní jednání a podání případných námitek.

Stejně jako územní řízení se také stavební řízení zahajuje na žádost účastníka. Přesné vymezení účastníků řízení najdeme ve stavebním zákoně v § 109. V důsledku tohoto ustanovení je vyloučeno obecné vymezení účastníků, které poskytuje správní řád. Stavební zákon za účastníka tohoto řízení označuje stavebníka, vlastníka stavby nebo pozemku a další osoby dotčené a osoby, o kterých tak stanoví zákon nebo zvláštní

⁷⁸ ČESKO. *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*. In: Sbirka zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.

právní předpis. V některých případech mohou být k řízení přizváni také další osoby, např. projektant nebo zhotovitel stavby.

Stavební řízení je zahájeno dnem, kdy je žádost o stavební povolení (Příloh II) doručena příslušnému stavebnímu úřadu. Žádost musí obsahovat přesnou identifikaci stavebníka a pozemku, základní údaje o požadovaném záměru, včetně rozsahu, účelu, způsobu a době provádění a další údaje stanovené stavebním zákonem. Podání žádosti musí být učiněno na formuláři, který je přílohou prováděcí vyhlášky č. 503/2006 Sb. Součástí žádosti o stavení povolení musí být přílohy stanovené § 110 stavebního zákona a v neposlední řadě projektová dokumentace ve dvojím vyhotovení, popř. trojím, pokud tak stanoví zákon.

V případech, kdy je nařízeno ústní jednání, je stavební úřad povinen tuto skutečnost oznámit účastníkům řízení a dotčeným orgánům minimálně 10 dnů před konáním tohoto jednání. V odůvodněných případech toto jednání probíhá na místě stavby a je spojeno s ohledáním. V průběhu celého stavebního řízení je stavební úřad povinen postupovat ve vzájemné součinnosti s dotčenými orgány, jejichž úkolem je chránit veřejný zájem a pro potřeby řízení vydat závazná stanoviska.

Cílem tohoto správního řízení je vydání stavebního povolení, na jehož základě může být stavba zahájena. V některých případech může stavební řízení končit zamítnutím žádosti o stavební povolení. Ve stavebním povolení jsou přesně uvedeny závazné podmínky pro provedení a následné využívání stavby.^{79, 80}

3.2.2.1 Druhy staveb z hlediska stavebního řízení

Stavební zákon rozděluje stavby podle povolovacího procesu, na stavby vyžadující vydání stavebního povolení, jednoduché stavby vyžadující ohlášení stavebnímu úřadu a stavby nevyžadující stavební povolení.

Stavby nevyžadující stavební povolení ani ohlášení

Povolování staveb je celkem složitý proces, ne vždy ale stavebník musí absolvovat všechny kroky tohoto řízení. Stavební zákon totiž musí obsáhnout jak malé stavby, jako jsou bazény, skleníky, opěrné zdi, přes běžné rodinné domy až po velké průmyslové budovy, proto u některých druhů staveb, terénních úprav, zařízení a udržovacích prací, včetně jejich změn při dodržení stanovených parametrů povoluje jejich realizaci bez součinnosti a povolení stavebního úřadu. Přesnou specifikaci těchto

⁷⁹ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbirka zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

⁸⁰ ČESKO. *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*. In: Sbirka zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.

staveb poskytuje § 103 tohoto zákona. V praxi jsou těmito stavbami nejčastěji stavby plnící doplňkovou funkci ke stavbám rodinných domů a rekreačních objektů (např. kolny a přístřešky) a dále přípojky, oplocení, bazény a jiné.

Stavby vyžadující ohlášení

U některých druhů staveb není nutné stavební povolení, ale postačí pouze ohlášení této stavby stavebnímu úřadu. Z pohledu projektové dokumentace a podkladů potřebných k tomuto řízení je rozdíl mezi stavebním řízením a ohlášením stavby minimální. Podstatně větší rozdíl je však v následujícím povolovacím řízení, konkrétně ve lhůtě pro vydání povolení. Ohlášení stavby je stavební úřad povinen vyřídit do 30 dnů, ale na vydání stavebního povolení má 60 dnů, popř. 90 dnů, pokud se jedná o složitější případy. Důležitým faktorem pro kladné vyřízení ohlášení stavby je souhlas sousedů se záměrem stavby, který je nutné vyznačit v situačním výkrese.

Taxativní vymezení jednoduchých staveb, terénních úprav a udržovacích prací vyžadujících ohlášení, poskytuje stavební zákon v § 104.

V případě kladného vyřízení ohlášení stavby vydá příslušný stavební úřad souhlas s provedením stavby, který nabývá právních účinků v dnem doručení a počíná běžet dvouletá lhůta pro provádění stavby. Souhlas s ohlášením stavby není správním rozhodnutím. Z tohoto důvodu není možné se proti němu odvolat, je však možný jeho přezkum v přezkumném řízení, které stavební orgán může zahájit do 1 roku od nabytí právních účinků daného souhlasu.

Stavby vyžadující stavební povolení

Obecně je možné říci, že každá stavba, včetně staveb v působnosti speciálních, vojenských a jiných stavebních úřadů, podléhá stavebnímu řízení a k jejímu provedení je vyžadováno stavební povolení. Výjimku tvoří pouze stavby uvedené v předešlých dvou kapitolách a stavby přesně stanovené stavebním zákonem, popř. jiným právním předpisem. Nejčastěji z důvodu nesplnění potřebných kritérií, jako např. nevyhovující zastavěná ploch, výška stavby nebo chybějícího souhlasu sousedů se záměrem stavby.

4 Hasičský záchranný sbor jako dotčený orgán pro správní řízení podle stavebního zákona

Působnost v oblasti územního plánování a stavebního řízení vykonává Ministerstvo pro místní rozvoj (na území vojenských újezdů Ministerstvo obrany) a v rámci přenesené působnosti také orgány obcí a krajů. Ve správním řízení vedeném podle stavebního zákona, vystupuje spolu s těmito správními orgány, také mnoho dalších orgánů, označovaných jako dotčené orgány. Ve vztahu ke stavebnímu zákonu se jedná zhruba o 50 těchto orgánů. Povinností dotčených orgánů je postupovat ve vzájemné součinnosti se stavebními úřady a orgány územního plánování, chránit veřejné zájmy vymezené zákonem, vydávat stanoviska (v případech stanovených zvláštním právním předpisem) a poskytovat příslušnému správnímu orgánu informace potřebné pro vydání správního rozhodnutí. Působnost jednotlivých orgánů se dotýká, např. úseku ochrany životního prostředí, ochrany veřejného zdraví, ochrany přírody a krajiny, památkové péče, odpadového hospodářství, energetiky, bezpečnosti státu a také požární ochrany a ochrany obyvatelstva.

Postavení dotčeného orgánu ve správním řízení vedeném podle zvláštního právního předpisu - stavebního řádu zaujímá na úseku požární ochrany a ochrany obyvatelstva hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS), včetně složek a institucí, kterými je tvořen - generální ředitelství HZS (součást Ministerstva vnitra), HZS krajů, záchranné útvary, SOŠ požární ochrany a VOŠ požární ochrany ve Frýdku - Místku a další vzdělávací, technická a účelová zařízení.⁸¹

Postavení a úkoly HZS jsou upraveny v zákoně č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). Tento zákon označuje HZS jako: „jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi“.⁸²

HZS je zároveň také jednou ze základních složek integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) a ve většině případů také řídicí složkou, která vede součinnost všech složek IZS a koordinuje případné záchranné a likvidační práce. Zároveň také zastává důležitou úlohu v přípravách státu na mimořádné události a vykonává požární

⁸¹ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. ISBN 978-80-87472-92-7.

⁸² ČESKO. *Zákon č. 320/2015 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2015, ročník 2015, číslo 320.

dozor. Ve správním řízení vedeném podle stavebního zákona k úkolům HZS spadajícím do výkonu státního požárního dozoru, řadíme mimo jiné výkon stavební prevence.

4.1 Požární ochrana – právní úprava

Z pohledu právní úpravy je možné požární ochranu vnímat jako komplexní souhrn příslušných opatření potřebných k zabránění vzniku požáru, k zamezení jeho šíření nebo ochraně osob, zvířat a majetku při vypuknutí požáru.⁸³

Požární bezpečnost je jedním z hlavních cílů České republiky a její právní úpravu najdeme v celé řadě právních předpisů. Základním právním předpisem v oblasti požární bezpečnosti je zákon č. 133/1985 Sb., zákon České národní rady o požární ochraně. Tento zákon byl přijat 17. 12. 1985 a účinnosti nabyl 1. 7. 1986. Upravuje povinnosti příslušných správních orgánů a dalších orgánů na úseku požární ochrany. Za dobu své platnosti prošel zákon mnoha výraznými změnami. Mezi nejvýznamnější změny tohoto zákona patří zákon č. 203/1994 Sb., který mění a doplňuje původní zákon o požární ochraně a také zákon č. 237/2000 Sb.

Podrobnější právní úpravu této problematiky poskytují prováděcí právní předpisy zákona o požární ochraně, vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru, vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb nebo vyhláška č. 34/2016 Sb., o čištění, kontrole a revizi spalinové cesty, vydaná na základě zákona o požární ochraně.

Na úseku požární ochrany působí orgány státní správy a samosprávy. Těmito správními úřady jsou na úrovni státní správy ministerstvo vnitra, hasičský záchranný sbor kraje a v přenesené působnosti plní úkoly požární ochrany dle zákona o požární ochraně také orgány krajů a obcí.

Úkoly ministerstva vnitra a ostatních institucí v rámci požární ochrany jsou přesně stanoveny zákonem o požární ochraně. V tomto zákoně (konkrétně v § 24 odst. 1 a § 25 odst. 1) jsou také přesně vymezeny úkony ministerstva, které je povinno plnit generální ředitelství hasičského záchranného sboru a také úkoly hasičského záchranného sboru kraje, ke kterým se řadí např. zpracování koncepce požární ochrany kraje, kontrola plnění nařízení orgánů kraje vydaných na úseku požární ochrany, odpovědnost za připravenost a akceschopnost jednotek hasičského záchranného sboru kraje,

⁸³ HOŠEK, Zdeněk. Požární ochrana staveb z hlediska požární prevence. In: Časopis stavebnictví [online]. 2009 [cit. 2019-10-29]. Dostupné z: http://www.casopisstavebnictvi.cz/pozarni-ochrana-staveb-z-hlediskapozarni-prevence_N2309

zpracování podkladů pro vydávání příslušných právních předpisů a také výkon státního požárního dozoru v této oblasti.⁸⁴

4.2 Stavební prevence

Zjednodušeně je možné stavební prevenci definovat jak o proces, který posuzuje projektovou dokumentaci a ověřuje dodržení podmínek požární bezpečnosti dané stavby v řízení podle stavebního zákona. Jeho hlavním úkolem je vytvářet prospěšnou a zejména účinnou ochranu před vznikem požáru a jeho šířením v oblasti staveb. Navrhování a posuzování požární bezpečnosti staveb je celkem složitý proces, který je upraven značným množstvím právních předpisů a technických norem.⁸⁵

Stavební prevenci vykonává hasičský záchranný sbor jako dotčený orgán pro řízení podle stavebního zákona na základě zákona o požární ochraně, v rámci výkonu státního požárního dozoru. Jedná se vždy o správní řízení zahájené na žádost a musí zde být dodrženy správní lhůty stanovené příslušnými právními předpisy.

V oblasti stavebnictví tato činnost zahrnuje ověřování, zda byla dodržena požární bezpečnost staveb a posuzování podkladů a stavební dokumentace. Jedná se zejména o dohled nad správným vyprojektováním stavby z hlediska požární bezpečnosti.⁸⁶ Do stavební dokumentace staveb řadíme např. územně plánovací dokumentaci, podklady potřebné k vydání územního rozhodnutí, projektovou dokumentaci ke stavebnímu řízení, dokumentaci k povolení výjimky, změny stavby před jejím dokončením, dokumentaci k řízení o změně užívání stavby, ale také dokumentaci k nařízení nezbytných úprav. V případě staveb, které se mají uskutečnit na území dvou a více krajů nebo vyhrazených staveb posuzuje příslušné podklad ministerstvo vnitra konkrétně generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR. U ostatních staveb posuzuje stavební dokumentaci místně příslušný hasičský záchranný sbor kraje. Přesný okruh staveb, u kterých je povinnost vykonávat druh státního požárního dozoru stanovuje zákon o požární ochraně. Tento zákon spolu s prováděcími

⁸⁴ ČESKO. *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*. In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 1985, ročník 1985, číslo 133.

⁸⁵ Popis fungování procesu státního požárního dozoru - stavební prevence. <https://www.hzscr.cz> [online]. Praha: Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, 2019 [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/web-pozarni-prevence-statni-pozarni-dozor-stavebni-prevence-xx.aspx>

⁸⁶ Výkon státního požárního dozoru. Hasičský záchranný sbor České republiky. <https://www.hzscr.cz> [online]. Praha: Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, 2019 [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/vykon-statniho-pozarniho-dozoru-702198.aspx>

právními předpisy a kodexem norem také upravuje podmínky požární bezpečnosti těchto staveb a jejich požární ochranu.

Závazné stanovisko vydané v rámci procesu stavební prevence je pro místně příslušný stavební úřad závazné a stavební úřad je povinen v průběhu celého řízení toto stanovisko plně respektovat.⁸⁷

4.3 Závazná stanoviska

Výsledkem posuzování stavební dokumentace není vydání rozhodnutí jako je tomu u ostatních správních řízení, ale jsou uplatňována závazná stanoviska nebo stanoviska dotčených orgánů v oblasti stavební prevence, která jsou podkladem pro další řízení stavebních úřadů a dalších správních úřadů stanovených stavebním zákonem.

Právní úpravu stanovisek poskytuje celá řada právních předpisů. Obecná právní úprava je obsažena v zákoně č. 500/2004 Sb., správním řádu ve zvláštním ustanovení o některých rozhodnutích v §149. Závazným stanoviskem je úkon správního orgánu učiněný na základě zákona. Tento úkon však není samostatným správním rozhodnutím v daném řízení a je závazný pro výrokovou část rozhodnutí vydanou příslušným správním orgánem.⁸⁸

Jednotlivé formy stanovisek jsou upraveny zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu v §4 odst. 2. V tomto zákoně je rovněž stanovena povinnost HZS jako dotčeného orgánu, řídit se při vydávání stanoviska nebo závazného stanoviska svým předchozím stanoviskem, popř. závazným stanoviskem.⁸⁹

V zákoně č. 133/1985 Sb., o požární ochraně v § 95 je vymezeno, která stanoviska jsou z pohledu HZS jako dotčeného orgánu závazným stanoviskem pro vydání rozhodnutí příslušného správního orgánu, a která závazným stanoviskem nejsou.⁹⁰

Stanovisko musí obsahovat závaznou část a odůvodnění. Ze závazné části musí být zřejmý účastník řízení, věc, ve které je stanovisko uplatňováno a ustanovení

⁸⁷ Popis fungování procesu státního požárního dozoru – stavební prevence. <https://www.hzscr.cz> [online]. Praha: Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, 2019 [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/web-pozarni-prevence-statni-pozarni-dozor-stavebni-prevence-xx.aspx>

⁸⁸ ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sběrka zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.

⁸⁹ ČESKO. *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*. In: Sběrka zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.

⁹⁰ ČESKO. *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*. In: Sběrka zákonů: Česká republika, 1985, ročník 1985, číslo 133.

zvláštního zákona, podle kterého je stanovisko uplatňováno. V odůvodnění dotčený orgán uvede důvody pro dané stanovisko, podklady, důvody a právní předpisy vedoucí k vydání daného stanoviska, souhlas, souhlas s podmínkou nebo nesouhlas dotčeného orgánu, ustanovení zvláštního zákona, podle kterého bylo rozhodováno a odůvodnění vydaného stanoviska. Z každého stanoviska musí být zřejmý vztah k předmětu, ke kterému bylo vydáno a rovněž splňovat předepsané formální náležitosti, tedy obsahovat zejména označení kraje, který stanovisko vydal, název a adresu subjektu, který o vydání stanoviska požádal, číslo jednací a datum, kdy bylo stanovisko vydáno, jméno osoby, která stanovisko zpracovala (popř. kontakt na tuto osobu), údaje o stavbě a jméno a adresa stavebníka, konkrétní označení posuzovaného podkladu nebo dokumentace, ustanovení zákona, podle kterého bylo stanovisko vydáno a podpisovou doložku.

Podle věcného hlediska je možné stanovisko nebo závazné stanovisko dotčeného orgánu rozdělit na stanovisko souhlasné (pokud posuzovaná stavba a stavební dokumentace nevykazují žádné vady v oblasti požární ochrany), souhlasné s podmínkami (posuzovaná stavba nebo dokumentace obsahuje mírné nedostatky, které z hlediska požární ochrany přímo nebrání vydání souhlasného stanoviska) nebo nesouhlasné (příslušné podklady vykazují závažné nedostatky bránící vydání souhlasného stanoviska).⁹¹

⁹¹ *Metodický návod pro HZS kraje jako dotčený orgán při posuzování staveb*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2018.

5 Rekodifikace stavebního práva a malé obec ve správním řízení podle stavebního zákona

5.1 Stanovení výzkumného problému

V současném právní řádu se ke stavebnímu zákonu váže dalších zhruba 80 zákonů. O nepřehlednosti a komplikovanosti této právní úpravy svědčí i fakt, že stavební zákon byl po dobu své účinnosti již více než dvacetkrát novelizován a proces povolování staveb je v České republice jedním z nejdéle trvajících v Evropě i ve světě. Dokazuje to také studie Světové banky, která porovnává celkový proces povolování stavby, kde zohledňuje jak složitost povolení stavby, tak např. náklady na řízení a další údaje. V tomto hodnocení se Česká republika umístila na 157. místě ze 190 sledovaných zemí, daleko za zeměmi jako např. Írán, Kazachstán, Izrael, Černá Hora. Česká republika se nachází na úrovni zemí Kamerun, Honduras, Kosovo nebo Pobřeží slonoviny. Získat stavební povolení trvá v České republice v průměru 246 dní (tento údaj však zohledňuje pouze proces definovaný zákonem, v praxi tento proces ve většině případů trvá ještě déle) a je zapotřebí vyřídit více než 20 úředních úkonů. Pro porovnání např. v Dánsku, které má nejrychlejší proces povolování staveb ze všech evropských zemí, toto řízení trvá 64 dní.

Výrazné zjednodušením, zkrácením a zefektivnění celého procesu povolování staveb by měl přinést nový stavební zákon.

Hlavní priority, na které se rekodifikace stavebního zákona zaměřuje je zejména:

- vznik Nejvyššího stavebního úřadu, který bude ústřední správním orgánem s celostátní působností
- vznik soustavy stavebních úřadů – Nejvyšší stavební úřad, krajská státní stavební správa a stavební úřady na úrovni měst a obcí
- snížení počtu dotčených orgánů tohoto správního řízení
- zrušení dodatečného povolování staveb u tzv. černých staveb
- stanovení závazných lhůt, kterými se bude stavební úřad řídit při jeho rozhodování
- spojení všech povolovacích řízení (územního řízení, stavebního řízení a EIA) do jediného správního řízení
- digitalizace celého procesu povolování stavby

- celkové zkrácení celého povolovacího řízení, které by se mělo zkrátit ze současného průměru 5,4 roku na 1 rok.

Návrh tohoto zákona však vyvolává celou řadu kritiky, o čemž svědčí také počet připomínek, kterých se k návrhu nového stavebního zákona sešlo téměř 6000. Jednou z největších výtek k tomuto zákonu patří to, že jen v malé míře chrání veřejný zájem a zájmy měst a obcí, zatímco upřednostňuje zájmy developerů.

Problematiky obcí ve vztahu ke stavebnímu zákonu se týká dotazníkovém šetření, které bylo využito v praktické části této práce.

5.2 Dotazníkové šetření

Cílem tohoto šetření bylo zjistit postavení malých obcí bez stavebního úřadu ke stavebnímu právu a také jejich názor na rekodifikaci stavebního práva. Při realizaci dotazníkového šetření bylo využito online nástroje Survio.com⁹², ale také emailové a telefonické komunikace se zastupiteli jednotlivých obcí.

Výzkumné šetření se skládalo z 11 otázek a bylo orientováno na malé obce bez stavebního úřadu. Dotazník byl anonymní, respondenti uváděli pouze kraj, ve kterém leží jejich obec. Největší počet dotazníků vyplnili zastupitelé z Jihočeského, Jihomoravského, Plzeňského a Pardubického kraje. Osloveno bylo celkem 40 obcí, jejichž počet obyvatel se pohyboval v rozmezí 283 – 1060 obyvatel. Z tohoto počtu dotazník vyplnilo 36 obcí. Při dotazníkovém šetření jsem se setkala s velmi vstřícným přístupem všech zastupitelů, kteří dotazník vyplnili. V téměř 70 % se jednalo o starosty, kteří svoji funkci vykonávají jako uvolnění.

Dříve než se dotazník zaměřil na samotný stavební zákon, bylo jeho úkolem zjistit, jaké správní řízení tyto obce v rámci své působnosti nejčastěji vykonávají. Podle výsledků dotazníkového šetření (Tab. 1) se nejčastěji jedná o dotační řízení, ale celkem časté byly také další správní řízení, např. v oblasti trvalého pobytu občanů obce, životního prostředí nebo místních komunikací (Graf 1).

Další otázky se již zaměřili na správní řízení týkajících se stavebního práva, konkrétně na územní plán jednotlivých obcí. Cílem této otázky bylo zjistit, zda v případě, že obce mají zpracovaný územní plán, byl zpracován před rokem 2006 a později aktualizován, popř. již nebyl aktualizován nebo byl zpracován až po roce 2006 (Tab. 2). Jedním z důvodů této otázky byla skutečnost, že územní plány zpracované

⁹² <https://www.survio.com/survey/d/T8M4J9H3O8R5T8E2C>

dříve než v roce 2006, musí být do roku 2023 aktualizovány, v opačném případě pozbydou platnosti. U této otázky však byly odpovědi poměrně jednoznačné a územní plány oslovených obcí, byly zpracovány až po roce 2006, tedy až v době, kdy začala platit aktuální stavební zákon. Pouze 2 obce uvedly, že jejich územní plán byl zpracovaný před rokem 2006 a později aktualizován (Graf 2).

Obce jsou účastníkem správního řízení v procesu povolování všech staveb, které se mají uskutečnit v rámci jejího území. Mohou však být účastníkem správního řízení podle stavebního zákona také v pozici žadatele. V posledních dvou letech bylo účastníkem tohoto řízení v pozici žadatele 86 % dotázaných obcí (Tab. 3, Graf 3), jednalo se zejména o správní řízení týkající se opravy místních komunikací, obecních budov, výstavby nových chodníků nebo čističky odpadních vod a v jednom případě výstavby multifunkčního hřiště.

U otázky týkající se složitosti a délky procesu povolování staveb v České republice, většina oslovených označila tento proces za velmi složitý s velkým množstvím úkonů (Tab. 4, Graf 4) a zrychlení a zjednodušení celého procesu neočekává žádný z dotázaných starostů ani po rekodifikaci stavebního zákona (Tab. 5, Graf 5).

Závěr dotazníku tvořil názor jednotlivých zastupitelů obcí na plánované změny stavebního zákona (Tab. 6, Graf 6).

Nový stavební zákon rovněž počítá s povolováním staveb v jednotně upraveném správním řízení a také se sjednocením celého procesu do jediného správního řízení vedoucího k vydání jednoho správního rozhodnutí. Toto řízení bude zahrnovat územní, stavební řízení, EIA a další řízení procesu povolování staveb, včetně uplatňování stanovisek, která byla doposud vydávána v rámci jednotlivých řízení. S touto změnou dle dotazníkového šetření souhlasila většina jeho respondentů.

Stavební správu by nově mělo tvořit 14 krajských stavebních úřadů a specializovaný stavební úřad. V čele těchto úřadů by měl stát Nejvyšší stavební úřad, řízený vládou jmenovaným předsedou. Úkolem tohoto úřadu by měla být působnost nejen v jednotlivých správních řízeních, ale také např. v oblasti výkonu státního dozoru, krajské státní stavební správy a stavebních úřadů na úrovni obcí. S touto úpravou a zřízením Nejvyššího stavebního úřadu souhlasilo 58 % oslovených. Avšak nesouhlasili s plánovaným snižováním počtu stavebních úřadů, ani s původním návrhem převedení pracovníků stavebních úřadů do nového státního modelu soustavy stavebních úřadů. Od této změny však ministerstvo pro místní rozvoj na základě připomínek Svazu

města a obcí v polovině ledna ustoupilo a z původního počtu 13500 bude pod stát převedeno zhruba 7000 pracovníků.

Další dohodou, kterou se Svazu měst a obcí podařilo s ministerstvem pro místní rozvoj vyjednat, bylo zachování alespoň části stavebních úřadů na úrovni měst a obcí v režimu přenesené působnosti. Při výkonu většiny činností stavebních úřadů je totiž velmi důležitá znalost daného území.

Se souhlasem většiny dotázaných se setkalo plánované snižování počtu dotčených orgánů. Jedinou plánovanou změnou, u které byl počet souhlasných a nesouhlasných odpovědí v dotazníkovém šetření vyrovnán bylo zrušením institutu dodatečného povolení u staveb, které podléhají stavebnímu řízení a jsou realizovány bez něho.

Na závěr dotazníku měl každý z dotázaných možnost uvést poznámku, popř. názor k jakékoli otázce nebo oblasti týkající se rekonstrukce stavebního práva. Tuto možnost bohužel většina dotázaných nevyužila. Jako jeden z věcných a v jistém smyslu se opakujícím byl následující názor: „Nový stavební zákon má centralizační charakter a nechce znát potřeby občanů, kteří stavební úřady také potřebují - občanů venkova.“

Závěr

Správní řízení je proces vykonávaný správním orgánem a také důležitým projevem veřejné správy. Tento postup je tvořen řetězcem logicky po sobě jdoucích úkonů (závislejících na podnětu), které jsou přesně stanoveny zákonem, primárně správním řádem. Územně samosprávné celky mohou správní řízení vést jak v přenesené působnosti při výkonu státní správy, tak v samostatné působnosti při rozhodování o správních deliktech. Celý tento rozhodovací proces je možné rozdělit do několika fází, zahájení, jeho průběh, vydání rozhodnutí a v některých případech navazující řízení o opravných prostředcích. Hlavním úkolem každého správního řízení je vydání rozhodnutí v dané věci, kterým správní orgán zakládá, mění nebo ruší práva nebo povinnosti nebo se jím prohlašuje, že osoba právo anebo povinnosti má nebo nemá. Rozhodnutí správního orgánu může mít formu usnesení, příkazu nebo rozhodnutí.

Cílem bakalářské práce bylo v první řadě analyzovat průběh správního řízení v prvním stupni podle zákona číslo 500/2004 Sb. (správní řád) a zákona číslo 183/2006 Sb. (zákon o územním plánování a stavebním řádu), objasnit jejich vzájemný vztah a dále vymezit nejdůležitější instituty správního a stavebního řízení, dle platné právní úpravy a v některých případech jejich vzájemnou komparaci v závislosti na právním předpise, kterým jsou upraveny.

Jak je již patrné při zpracování daného tématu jsem vycházela především z postupů podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Využila jsem ale také další právní předpisy, odbornou literaturu a některé metodické návody orgánů státní správy.

Do bakalářské práce však nebylo možné zahrnout kompletní proces těchto správních řízení, protože se jedná o velmi rozsáhlou a poměrně složitou problematiku, která působí řadu problémů nejen účastníkům řízení, ale také samotným zaměstnancům stavebních úřadů. Každá stavba je totiž v jistém směru jedinečná. Liší se jak v plánovaném vzhledu, do kterého může stavební úřad do určité míry zasahovat, tak podmínkami svého umístění a z tohoto důvodu má také jiné požadavky na vyřízení povolení. Z těchto a dalších důvodů se také liší počtem stanovisek dotčených orgánů, která jsou potřebná k vydání rozhodnutí stavebního úřadu.

S veřejným stavebním právem souvisí minimálně 80 dalších zákonů a velké množství dotčených orgánů. Proto je průběh povolování stavby v České republice velmi

zdlouhavý. Dokazuje to také studie Světové banky, která porovnává celkový proces povolování stavby, kde zohledňuje jak složitost povolení stavby, tak např. náklady na řízení a další údaje. V tomto hodnocení se Česká republika umístila na 157. místě ze 190 sledovaných zemí. Což znamená oproti předchozím rokům další zhoršení, v roce 2018 totiž naše republika obsadila 156. místo a v roce 2015 127. místo. Tato skutečnost spolu s dalšími jako např. nedodržování stanovených lhůt při procesu povolování stavby a dlouhodobě klesajícího počtu vydaných stavebních povolení, ukazují na nutnost změny legislativy upravující tuto oblast. Výrazné zjednodušením a zkrácením procesu povolování staveb by měla přinést rekonstrukce stávajícího právního předpisu. Ta v době vypracování této práce je ve fázi vypořádání připomínek k paragrafovému znění, kterých se k novému stavebnímu zákonu sešlo téměř 6000.

Nejvýznamnějšími změnami, se kterými tento zákon počítá, je vznik Nejvyššího stavebního úřadu. Ten by byl podřízený ministerstvu pro místní rozvoj a nadřízeným orgánem všech zvláštních a krajských stavebních úřadů, pod které by měly spadat stavební úřady na úrovni obcí. Novela stavebního zákona také počítá se snížením těchto stavebních úřadů z dnešních 714 na zhruba 300 úřadů.

V souvislosti s rekonstrukcí stavebního zákona se počítá se sloučením celého procesu povolování staveb do jednotného povolovacího řízení, které by zahrnovalo územní řízení (včetně posouzení vlivu stavby na životní prostředí – EIA) i stavební řízení a mělo by snížit počet dotčených orgánů ve vztahu ke stavebnímu zákonu, kterých je v dnešní době na úrovni obcí a krajů téměř 50.

Další významnou a dle mého názoru nejvíce kritizovanou změnou je zavedení tzv. fikce souhlasu ve stavebním řízení. Ta se uplatní v případech, kdy příslušný stavební úřad ve stanovené lhůtě nevydá rozhodnutí. V důsledku tohoto jednání bude vygenerováno povolení, které však ještě bude muset povolit krajský stavební úřad.

Lze tedy shrnout, že nový právní předpis upravující proces povolování stavby by měl vést ke změnám na úseku územního plánování, k zavedení jednoho povolovacího řízení a snížení celkového počtu dotčených orgánů a tím zrychlit a zjednodušit celý tento proces. V blízké době by měl být projednán návrh tohoto zákona v komisích a plénu legislativní rady vlády a v červnu tohoto roku se dle harmonogramu pro schvalování věcného záměru a legislativních prací počítá se schválením tohoto zákona vládou.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BLAŽEK, J. *Stavební zákon: s komentářem a souvisejícími předpisy*. Olomouc: ANAG, 2006.
2. BRADÁČOVÁ, Isabela. *Stavby z hlediska požární bezpečnosti*. Brno: ERA, 2007. Technická knihovna (ERA). ISBN 978-80-7366-090-1.
3. JEMELKA, Luboš. *Správní řád - zákon č. 500/2004 Sb.: (příručka)*. Praha: Institut pro místní správu, 2005. ISBN 80-86976-05-x.
4. JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní právo: zvláštní část*. 6., dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4847-8.
5. KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. ISBN 978-80-87472-92-7.
6. PRŮCHA, Petr. *Správní právo: obecná část*. 8., dopl. a aktualiz. vyd., (V nakl. Doplněk 3.). Brno: Doplněk, 2012. ISBN 978-80-7380-381-0.
7. SKULOVÁ, Soňa. *Správní právo procesní*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-414-5.
8. ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-696-9.
9. WEYR, František. *Československé právo správní*. V Brně: Český akademický spolek Právnický, 1922. Knihovna českého akademického spolku Právnický v Brně.
10. *Komentář ke stavebnímu zákonu a předpisy související*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN isbn978-80-7380-430-5.

Elektronické zdroje

1. *Hasičský záchranný sbor* [online]. Praha: Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, 2019 [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/>
2. *Historie profesionální požární ochrany v českých zemích* [online]. [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz>
3. HOŠEK, Zdeněk. *Požární ochrana staveb z hlediska požární prevence*. In: *Časopis stavebnictví* [online]. 2009 [cit. 2019-10-29]. Dostupné z:

http://www.casopisstavebnictvi.cz/pozarni-ochrana-staveb-z-hlediskapozarni-prevence_N2309

4. *Popis fungování procesu státního požárního dozoru - stavební prevence.* <https://www.hzscr.cz> [online]. Praha: Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, 2019 [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/web-pozarni-prevence-statni-pozarni-dozor-stavebni-prevence-xx.aspx>
5. SDH STODŮLKY. *Historie: I oheň má svoji historii* [online]. In: . [cit. 2019-11-06]. Dostupné z: <http://www.fdpstodulky.eu/stodulky/historie.htm>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.* In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2004, ročník 2004, číslo 500.
2. ČESKO. *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).* In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2006, ročník 2006, číslo 183.
3. ČESKO. *Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení.* In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 1967, ročník 1967, číslo 71.
4. ČESKO. *Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách.* In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2000, ročník 2000, číslo 29.
5. ČESKO. *Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech autorizované konverzi dokumentů.* In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2008, ročník 2008, číslo 300.
6. ČESKO. *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.* In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 1985, ročník 1985, číslo 133.
7. ČESKO. *Zákon č. 320/2015 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru).* In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2015, ročník 2015, číslo 320.
8. ČESKO. *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).* In: Sbíрка zákonů: Česká republika, 2001, ročník 2001, číslo 246.

Ostatní zdroje

1. *Metodický návod pro HZS kraje jako dotčený orgán při posuzování staveb*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2018.

Seznam příloh

Příloha I - Žádost o vydání rozhodnutí o umístění stavby

Příloha II - Žádost o stavební povolení

Příloha III – Dotazník - Malé obec ve správním řízení podle stavebního zákona a jejich pohled na rekonstrukci stavebního zákona

Příloha IV - Výsledky dotazníkového šetření

Seznam tabulek

- Graf 1 Jaký typ správního řízení v rámci své působnosti vaše obec nejčastěji vykonává?
- Graf 2 Má vaše obec zpracovaný územní plán?
- Graf 3 Byla vaše obec v posledních dvou letech účastníkem správního řízení podle stavebního zákona v pozici žadatele?
- Graf 4 Vnímáte délku a složitost procesu povolování staveb v ČR jako problém?
- Graf 5 Domníváte se, že rekonstrukce stavebního zákona celý proces povolování staveb zrychlí a zjednoduší?
- Graf 6 Jaký je Váš názor na následující změny, se kterými počítá nový stavební zákon?

Seznam grafů

- Tab. 1 Jaký typ správního řízení v rámci své působnosti vaše obec nejčastěji vykonává?
- Tab. 2 Má vaše obec zpracovaný územní plán?
- Tab. 3 Byla vaše obec v posledních dvou letech účastníkem správního řízení podle stavebního zákona v pozici žadatele?
- Tab. 4 Vnímáte délku a složitost procesu povolování staveb v ČR jako problém?
- Tab. 5 Domníváte se, že rekodifikace stavebního zákona celý proces povolování staveb zrychlí a zjednoduší?
- Tab. 6 Jaký je Váš názor na následující změny, se kterými počítá nový stavební zákon?

Přílohy:

Příloha I

Žádost o vydání rozhodnutí o umístění stavby

Adresa příslušného úřadu

Úřad:

Ulice:

PSČ, obec:

Věc: ŽÁDOST O VYDÁNÍ ROZHODNUTÍ O UMÍSTĚNÍ STAVBY

- v územním řízení
 ve zjednodušeném územním řízení
 v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí

podle ustanovení § 86 ve spojení s § 79, 85 a 94a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a § 3 a 13b vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu.

ČÁST A

I. Identifikační údaje stavby

(název stavby / změny stavby, druh a účel stavby / změny stavby, místo stavby / změny stavby – obec, ulice, číslo popisné / evidenční)

.....
.....
.....
.....
.....

II. Pozemky, na kterých se stavba umísťuje

katastrální území	parcelní č.	druh pozemku podle katastru nemovitostí	výměra

Umísťuje-li se stavba / změna stavby na více pozemcích / stavbách, žadatel připojuje údaje obsažené v tomto bodě v samostatné příloze: ano ne

III. Identifikační údaje žadatele

(fyzická osoba uvede jméno, příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu popřípadě adresu pro doručování, není-li shodná s místem trvalého pobytu; pokud záměr souvisí s její podnikatelskou činností, uvede fyzická osoba jméno, příjmení, datum narození, IČ, bylo-li přiděleno, místo trvalého pobytu popřípadě též adresu pro doručování, není-li shodná s místem trvalého pobytu; právnická osoba uvede název nebo obchodní firmu, IČ, bylo-li přiděleno, adresu sídla popřípadě adresu pro doručování, není-li shodná s adresou sídla, osobu oprávněnou jednat jménem právnické osoby)

.....
.....
.....
.....

Telefón / mobilní telefon:

Fax / e-mail:

Datová schránka:

Žádá-li o vydání rozhodnutí více žadatelů, připojují se údaje obsažené v tomto bodě v samostatné příloze:

ano ne

IV. Žadatel jedná

samostatně
 je zastoupen; v případě zastoupení na základě plné moci je plná moc připojena v samostatné příloze (u fyzické osoby se uvede jméno, příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu popřípadě adresa pro doručování, není-li shodná s místem trvalého pobytu; právnická osoba uvede název nebo obchodní firmu, IČ, bylo-li přiděleno, adresu sídla popřípadě adresu pro doručování, není-li shodná s adresou sídla, osobu oprávněnou jednat jménem právnické osoby):

.....
.....
.....
.....

Telefón / mobilní telefon:

Fax / e-mail:

Datová schránka:

V. U staveb technické infrastruktury podle § 103 odst. 1 písm. e) bodů 4 až 8

Seznam a adresy osob, které budou vykonávat činnost stavbyvedoucího a technického dozoru investora

.....
.....
.....

VI. U dočasného stavebního záměru

Doba trvání:.....

VII. Posouzení vlivu stavby / její změny na životní prostředí podle zvláštního právního předpisu

- stavba / změna stavby nevyžaduje posouzení jejích vlivů na životní prostředí
- nevztahuje se na ni zákon č. 100/2001 Sb. ani § 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb.
 - stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., kterým tento orgán vyloučil významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, pokud je vyžadováno podle zákona č. 114/1992 Sb.
 - sdělení příslušného úřadu, že stavba / její změna, která je podlimitním záměrem, nepodléhá zjišťovacímu řízení, je-li podle zákona č. 100/2001 Sb., vyžadováno
 - závěr zjišťovacího řízení, kterým se stanoví, že stavba / její změna nemůže mít významný vliv na životní prostředí, pokud je vyžadován podle zákona č. 100/2001 Sb.
- stavba / změna stavby vyžaduje posouzení jejích vlivů na životní prostředí
- stavba / změna stavby byla posouzena před podáním žádosti o vydání rozhodnutí – žadatel doloží závazné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí
 - stavba / změna stavby byla posouzena před podáním žádosti o vydání rozhodnutí – žadatel doloží verifikační závazné stanovisko podle § 9a odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb.
 - stavba / změna stavby bude posouzena souběžně s územním řízením – žadatel předloží současně dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí

V dne.....

.....
podpis

ČÁST B

Přílohy k žádosti o vydání územního rozhodnutí v územním řízení:

- 1. Není-li žadatel vlastníkem pozemku nebo stavby a není-li oprávněn ze služebností nebo z práva stavby požadovaný stavební záměr nebo opatření uskutečnit, dokládá souhlas vlastníka pozemku nebo stavby. Není-li žadatel o povolení změny dokončené stavby jejím vlastníkem, dokládá souhlas vlastníka stavby. K žádosti o povolení změny dokončené stavby v bytovém spoluvlastnictví vlastník jednotky dokládá souhlas společenství vlastníků, nebo správce, pokud společenství vlastníků nevzniklo.
Souhlas s navrhovaným stavebním záměrem musí být vyznačen na situačním výkresu dokumentace.
Souhlas se nedokládá, je-li pro získání potřebných práv k pozemku nebo stavbě pro požadovaný stavební záměr nebo opatření stanoven účel vyvlastnění zákonem.
- 2. Plná moc v případě zastupování, není-li udělena plná moc pro více řízení, popřípadě plná moc do protokolu.
- 3. Seznam a adresy oprávněných osob z věcných práv k pozemkům nebo stavbám, na kterých se stavba / změna stavby umísťuje.
- 4. Seznam a adresy osob, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno. V případě řízení s velkým počtem účastníků (tj. s více než 30 účastníky) se tyto osoby identifikují pouze označením pozemků a staveb dotčených vlivem záměru evidovaných v katastru nemovitostí.
- 5. Dokumentace podle druhu stavby podle přílohy č. 1 až 5 vyhlášky č. 499/2006 Sb.
- 6. Smlouvy s příslušnými vlastníky veřejné dopravní a technické infrastruktury, vyžaduje-li záměr vybudování nové nebo úpravu stávající veřejné dopravní a technické infrastruktury.
- 7. U výrobků, které plní funkci stavby, doklad podle zvláštního právního předpisu prokazujícího shodu jeho vlastností s požadavky na stavby podle § 156 stavebního zákona nebo technickou dokumentaci výrobce nebo dovozce, popřípadě další doklad, z něhož je možné ověřit dodržení požadavků na stavby.
- 8. Pokud stavba / změna stavby nevyžaduje posouzení jejich vlivů na životní prostředí a vztahuje se na ni zákon č. 100/2001 Sb. nebo § 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb.
 - stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., kterým tento orgán vyloučil významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, pokud je vyžadováno podle zákona č. 114/1992 Sb., nebo
 - sdělení příslušného úřadu, že stavba / její změna, která je podlimitním záměrem, nepodléhá zjišťovacímu řízení, je-li podle zákona č. 100/2001 Sb., vyžadováno, nebo
 - závěr zjišťovacího řízení, že stavba / její změna nemůže mít významný vliv na životní prostředí, pokud je vyžadován podle zákona č. 100/2001 Sb.
- 9. Další přílohy podle části A
 - k bodu II. žádosti
 - k bodu III. žádosti
- 10. V případě souboru staveb v areálu jaderného zařízení jsou v samostatné příloze dále uvedeny základní údaje o kapacitních a časových maximech vstupů a výstupů, o maximální výměře zastavěných ploch pro umístění staveb v areálu, maximálním výškovém ohraničení staveb uvnitř areálu, o minimálních odstupových vzdálenostech jednotlivých staveb od hranic areálu a sousedních staveb mimo areál.

ČÁST C

Přílohy k žádosti o vydání územního rozhodnutí ve zjednodušeném územním řízení:

- 1. Není-li žadatel vlastníkem pozemku nebo stavby a není-li oprávněn ze služebnosti nebo z práva stavby požadovaný stavební záměr nebo opatření uskutečnit, dokládá souhlas vlastníka pozemku nebo stavby. Není-li žadatel o povolení změny dokončené stavby jejím vlastníkem, dokládá souhlas vlastníka stavby. K žádosti o povolení změny dokončené stavby v bytovém spoluvlastnictví vlastníků jednotky dokládá souhlas společenství vlastníků, nebo správce, pokud společenství vlastníků nevzniklo.
Souhlas s navrhovaným stavebním záměrem musí být vyznačen na situačním výkresu dokumentace.
Souhlas se nedokládá, je-li pro získání potřebných práv k pozemku nebo stavbě pro požadovaný stavební záměr nebo opatření stanoven účel vyvlastnění zákonem.
- 2. Souhlasy účastníků řízení, kteří mají vlastnická nebo jiná věcná práva k pozemkům nebo stavbám na nich, jež jsou předmětem územního řízení nebo jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být umístěním stavebního záměru přímo dotčeno; souhlas s navrhovaným záměrem musí být vyznačen na situačním výkresu.
- 3. Plná moc v případě zastupování, není-li udělena plná moc pro více řízení, popřípadě plná moc do protokolu.
- 4. Seznam a adresy oprávněných osob z věcných práv k pozemkům nebo stavbám, na kterých se stavba / změna stavby umísťuje.
- 5. Dokumentace podle druhu stavby podle přílohy č. 1 až 5 vyhlášky č. 499/2006 Sb.
- 6. Smlouvy s příslušnými vlastníky veřejné dopravní a technické infrastruktury, vyžaduje-li záměr vybudování nové nebo úpravu stávající veřejné dopravní a technické infrastruktury.
- 7. U výrobků, které plní funkci stavby, doklad podle zvláštního právního předpisu prokazujícího shodu jeho vlastností s požadavky na stavby podle § 156 stavebního zákona nebo technickou dokumentaci výrobce nebo dovozce, popřípadě další doklad, z něhož je možné ověřit dodržení požadavků na stavby.
- 8. Pokud stavba / změna stavby nevyžaduje posouzení jejich vlivů na životní prostředí a vztahuje se na ni zákon č. 100/2001 Sb. nebo § 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb.
 - stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., kterým tento orgán vyloučil významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, pokud je vyžadováno podle zákona č. 114/1992 Sb., nebo
 - sdělení příslušného úřadu, že stavba / její změna, která je podlimitním záměrem, nepodléhá zjišťovacímu řízení, je-li podle zákona č. 100/2001 Sb., vyžadováno, nebo
 - závěr zjišťovacího řízení, že stavba / její změna nemůže mít významný vliv na životní prostředí, pokud je vyžadován podle zákona č. 100/2001 Sb.
- 9. Další přílohy podle části A
 - k bodu II. žádosti
 - k bodu III. žádosti

ČÁST D

Přílohy k žádosti o vydání územního rozhodnutí v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí

- 1. Není-li žadatel vlastníkem pozemku nebo stavby a není-li oprávněn ze služebnosti nebo z práva stavby požadovaný stavební záměr nebo opatření uskutečnit, dokládá souhlas vlastníka pozemku nebo stavby. Není-li žadatel o povolení změny dokončené stavby jejím vlastníkem, dokládá souhlas vlastníka stavby. K žádosti o povolení změny dokončené stavby v bytovém spoluvlastnictví vlastníci jednotky dokládá souhlas společenství vlastníků, nebo správce, pokud společenství vlastníků nevzniklo.
Souhlas s navrhovaným stavebním záměrem musí být vyznačen na situačním výkresu dokumentace.
Souhlas se nedokládá, je-li pro získání potřebných práv k pozemku nebo stavbě pro požadovaný stavební záměr nebo opatření stanoven účel vyvlastnění zákonem.
- 2. Plná moc v případě zastupování, není-li udělena plná moc pro více řízení, popřípadě plná moc do protokolu.
- 3. Seznam a adresy oprávněných osob z věcných práv k pozemkům nebo stavbám, na kterých se stavba / změna stavby umístí.
- 4. Seznam a adresy osob, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno. V případě řízení s velkým počtem účastníků (tj. s více než 30 účastníky) se tyto osoby identifikují pouze označením pozemků a staveb dotčených vlivem záměru evidovaných v katastru nemovitostí.
- 5. Dokumentace podle druhu stavby podle přílohy č. 1 až 5 vyhlášky č. 499/2006 Sb.
- 6. Smlouvy s příslušnými vlastníky veřejné dopravní a technické infrastruktury, vyžaduje-li záměr vybudování nové nebo úpravy stávající veřejné dopravní a technické infrastruktury.
- 7. U výrobků, které plní funkci stavby, doklad podle zvláštního právního předpisu prokazujícího shodu jeho vlastností s požadavky na stavby podle § 156 stavebního zákona nebo technickou dokumentaci výrobce nebo dovozce, popřípadě další doklad, z něhož je možné ověřit dodržení požadavků na stavby.
- 8. Dokumentace vlivů záměru na životní prostředí podle § 10 odst. 3 a přílohy č. 4 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí.
- 9. Další přílohy podle části A
 - k bodu II. žádosti
 - k bodu III. žádosti
- 10. V případě souboru staveb v areálu jaderného zařízení jsou v samostatné příloze dále uvedeny základní údaje o kapacitních a časových maximech vstupů a výstupů, o maximální výměře zastavěných ploch pro umístění staveb v areálu, maximálním výškovém ohraničení staveb uvnitř areálu, o minimálních odstupových vzdálenostech jednotlivých staveb od hranic areálu a sousedních staveb mimo areál.

Příloha II

Žádost o stavební povolení

Adresa příslušného úřadu

Úřad:

Ulice:

PSČ, obec:

Věc: ŽÁDOST O STAVEBNÍ POVOLENÍ

podle ustanovení § 110 odst. 1 a 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a § 18b vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu

ČÁST A

I. Identifikační údaje stavebního záměru

(název, místo, účel stavby)

.....
.....
.....
.....

II. Identifikační údaje stavebníka

(fyzická osoba uvede jméno, příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu popřípadě též adresu pro doručování, není-li shodná s místem trvalého pobytu; pokud záměr souvisí s její podnikatelskou činností, uvede fyzická osoba jméno, příjmení, datum narození, IČ, bylo-li přiděleno, místo trvalého pobytu popřípadě též adresu pro doručování, není-li shodná s místem trvalého pobytu; právnická osoba uvede název nebo obchodní firmu, IČ, bylo-li přiděleno, adresu sídla popřípadě též adresu pro doručování, není-li shodná s adresou sídla, osobu oprávněnou jednat jménem právnické osoby)

.....
.....
.....
.....

Telefon / mobilní telefon:

Fax / e-mail:

Datová schránka:

Podává-li žádost více osob, připojují se údaje obsažené v tomto bodě v samostatné příloze:

ano ne

.....
.....
.....
.....

Změna dokončené stavby (nástavba, přístavba nebo stavební úpravy) se navrhuje z důvodu změny v užívání stavby: ne
 ano

Pokud ano, uvést nový způsob užívání stavby:.....
.....

Statistické údaje (u staveb obsahujících byty):

Nová výstavba:

počet bytů.....

užitková plocha všech bytů v m² (bez plochy nebytových prostor).....

Změna dokončené stavby (nástavba, přístavba, stavební úprava):

počet nových bytů.....

počet zrušených bytů.....

počet bytů, ve kterých se provádí stavební úpravy.....

užitková plocha všech bytů v m² (bez plochy nebytových prostor).....

V. U dočasného stavebního záměru

Doba trvání:.....

Návrh úpravy pozemku po jeho odstranění:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

VI. Údaje o místu stavebního záměru

(stavební pozemek popřípadě pozemky, které se mají použít jako staveniště)

obec	katastrální území	parcelní č.	druh pozemku podle katastru nemovitostí	výměra [m ²]

Jedná-li se o více pozemků, připojují se údaje obsažené v tomto bodě v samostatné příloze:

ano ne

VII. Zhotovitel stavebního záměru – stavební podnikatel

Název a sídlo stavebního podnikatele (pokud je znám), IČ, bylo-li přiděleno

.....
.....
.....

VIII. U staveb financovaných z veřejného rozpočtu – jméno a příjmení fyzické osoby vykonávající technický dozor stavebníka s oprávněním podle zvláštního právního předpisu

.....
.....
.....

IX. Předpokládaný termín zahájení a dokončení stavebního záměru

Zahájení

Dokončení

X. Orientační náklady na provedení stavebního záměru:.....

XI. Užití sousedního pozemku nebo stavby

K provedení stavebního záměru má být použit sousední pozemek (stavba) ano ne

Pokud ano, je vyjádření vlastníka této nemovitosti připojeno v samostatné příloze.

XII. Posouzení vlivu stavby / její změny na životní prostředí podle zvláštního právního předpisu

- stavba / změna stavby nevyžaduje posouzení jejích vlivů na životní prostředí
 - nevztahuje se na ni zákon č. 100/2001 Sb. ani § 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb.
 - stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., kterým tento orgán vyloučil významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, pokud je vyžadováno podle zákona č. 114/1992 Sb.
 - sdělení příslušného úřadu, že stavba / její změna, která je podlimitním záměrem, nepodléhá zjišťovacímu řízení, je-li podle zákona č. 100/2001 Sb., vyžadováno
 - závěr zjišťovacího řízení, kterým se stanoví, že stavba / její změna nemůže mít významný vliv na životní prostředí, pokud je vyžadován podle zákona č. 100/2001 Sb.
- stavba / změna stavby vyžaduje posouzení jejích vlivů na životní prostředí:
 - žadatel doloží závazné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí
 - doloží verifikační závazné stanovisko podle § 9a odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb.

V dne.....

.....
podpis

ČÁST B

Přílohy žádosti o povolení stavby:

- 1. Není-li žadatel vlastníkem pozemku nebo stavby a není-li oprávněn ze služebnosti nebo z práva stavby požadovaný stavební záměr nebo opatření uskutečnit, dokládá souhlas vlastníka pozemku nebo stavby. Není-li žadatel o povolení změny dokončené stavby jejím vlastníkem, dokládá souhlas vlastníka stavby. K žádosti o povolení změny dokončené stavby v bytovém spoluvlastnictví vlastník jednotky dokládá souhlas společenství vlastníků, nebo správce, pokud společenství vlastníků nevzniklo.
Souhlas s navrhovaným stavebním záměrem musí být vyznačen na situačním výkresu dokumentace, nebo projektové dokumentace.
Souhlas se nedokládá, je-li pro získání potřebných práv k pozemku nebo stavbě pro požadovaný stavební záměr nebo opatření stanoven účel vyvlastnění zákonem.
- 2. Plná moc v případě zastupování stavebníka, není-li udělena plná moc pro více řízení, popřípadě plná moc do protokolu.
- 3. Seznam a adresy osob, které mají vlastnická práva nebo práva odpovídající věcnému břemenu k sousedním pozemkům nebo stavbám na nich, a tato práva mohou být prováděním stavby přímo dotčena. Je-li těchto osob více než 30, identifikují se pouze označením pozemků a staveb evidovaných v katastru nemovitostí.
- 4. Návrh plánu kontrolních prohlídek stavby.
- 5. Projektová dokumentace podle přílohy č. 12 k vyhlášce č. 499/2006 Sb. anebo vyhlášky č. 146/2008 Sb.
- 6. Územní rozhodnutí nebo veřejnoprávní smlouva územní rozhodnutí nahrazující anebo územní souhlas včetně celkové situace v měřítku katastrální mapy ověřené stavebním úřadem (pokud je pro daný případ stavebním zákonem vyžadován a vydal jej jiný orgán než stavební úřad, který provedení stavby povoluje).
- 7. Pokud stavba / změna stavby nevyžaduje posouzení jejich vlivů na životní prostředí a vztahuje se na ni zákon č. 100/2001 Sb. nebo § 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb.
 - stanovisko orgánu ochrany přírody podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., kterým tento orgán vyloučil významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, pokud je podle zákona č. 114/1992 Sb., vyžadováno, nebo
 - sdělení příslušného úřadu, že stavba/ její změna, která je podlimitním záměrem, nepodléhá zjišťovacímu řízení, pokud je podle zákona č. 100/2001 Sb., vyžadováno, nebo
 - závěr zjišťovacího řízení, kterým se stanoví, že stavba / její změna nemůže mít významný vliv na životní prostředí, pokud je vyžadován podle zákona č. 100/2001 Sb.
- 8. Další přílohy podle části A
 - k bodu II. žádosti
 - k bodu VI. žádosti
 - k bodu X. žádosti

Příloha III

Dotazník - Malé obec ve správním řízení podle stavebního zákona a jejich pohled na rekodifikaci stavebního zákona

- 1) Kraj, ve kterém leží vaše obec.....
- 2) Počet obyvatel vaší obce:
- 3) Funkce, kterou ve vaší obci vykonáváte.....
- 4) Svoji funkci vykonávám jako:
 - Uvolněný
 - Neuvolněný
- 5) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:
 - Vysokoškolské vzdělání
 - Středoškolské s maturitou
 - Střední bez maturity
 - Jiné.....
- 6) Jaký typ správního řízení v rámci své působnosti vaše obec nejčastěji vykonává?
 - Správní řízení v oblasti životního prostředí
 - Úkony týkající se trvalého pobytu občanů
 - Správní řízení ve věcech místních komunikací
 - Dotační řízení
 - Přestupkové řízení
 - Jiné správní řízení:
- 7) Má vaše obec zpracovaný územní plán?
 - Ano - zpracovaný před rokem 2006 a později aktualizován
 - Ano - zpracovaný před rokem 2006 a dosud nebyl aktualizován
 - Ano - zpracovaný po roce 2006
 - Ne
- 8) Byla vaše obec v posledních dvou letech účastníkem správního řízení podle stavebního zákona v pozici žadatele?
 - Ano
 - Ne
 - Pokud ano, jaké stavby se toto řízení týkalo

-
-
-

- 9) Vnímáte délku procesu povolování staveb v ČR jako problém?
- Ano
 - Ne
- 10) Domníváte se, že rekonstrukcí stavebního zákona se celý proces povolování staveb zjednoduší?
- Ano
 - Ne
 - Nemohu posoudit
- 11) Jaký je Váš názor na následující změny, se kterými počítá nový stavební zákon?
- Sjednocení celého procesu povolování stavby do jediného správního řízení
 - Souhlasím/Nesouhlasím
 - Zavedení Nejvyššího stavebního úřadu, jehož úkolem by byla působnost nejen v jednotlivých správních řízeních, ale také např. v oblasti výkonu státního dozoru
 - Souhlasím/Nesouhlasím
 - Plánované snižování počtu stavebních úřadů
 - Souhlasím/Nesouhlasím
 - Pracovníci stavebního úřadu již nebudou zaměstnanci územních samosprávních celků
 - Souhlasím/Nesouhlasím
 - Omezení počtu dotčených orgánů v procesu povolování stavby
 - Souhlasím/Nesouhlasím
 - Zrušení institutu dodatečného povolení staveb, které podléhají stavebnímu řízení a jsou realizovány bez něho (černé stavby)
 - Souhlasím/Nesouhlasím

Příloha IV

Výsledky dotazníkového šetření

1) Jaký typ správního řízení v rámci své působnosti vaše obec nejčastěji vykonává?

Tab. 1

Odpověď	Počet odpovědí	Odpovědi v %
Řízení v oblasti životního prostředí např. povolení kácení dřevin	8	22
Úkony týkající se trvalého pobytu občanů	9	25
Řízení ve věcech místních komunikací	8	22
Dotační řízení	11	31
Přestupkové řízení	0	0
Jiné	0	0

Zdroj vlastní

Graf 1

Zdroj vlastní

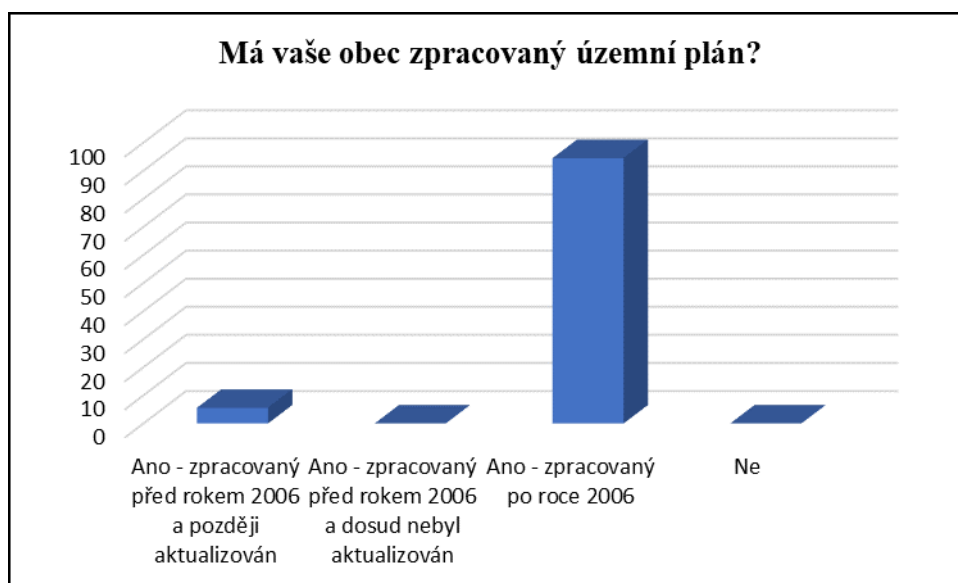
2) Má vaše obec zpracovaný územní plán?

Tab. 2

Odpověď	Počet odpovědí	Odpovědi v %
Ano – zpracovaný před rokem 2006 a později aktualizován	2	6
Ano – zpracovaný před rokem 2006 a dosud nebyl aktualizován	0	0
Ano – zpracovaný po roce 2006	34	94
Ne	0	0

Zdroj vlastní

Graf 2

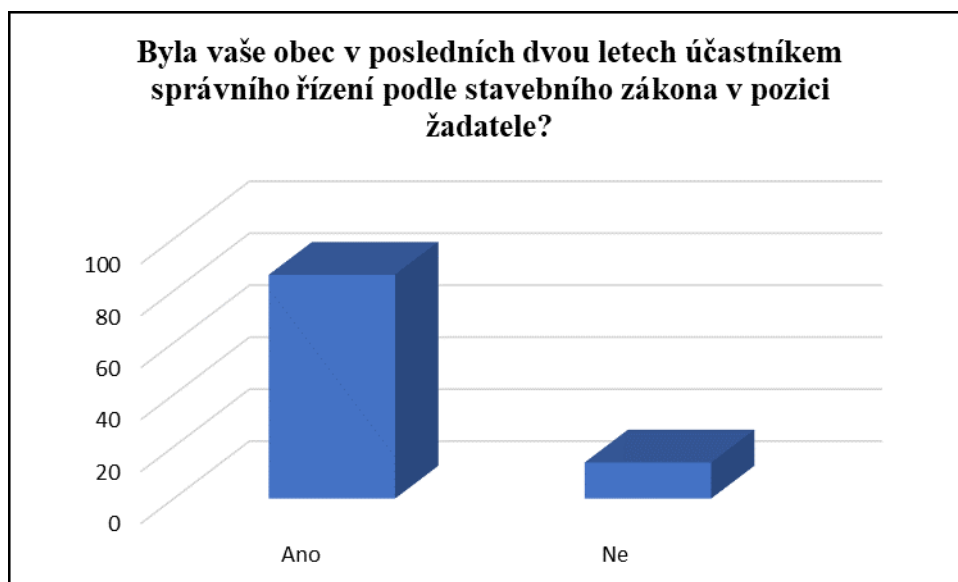
- 3) Byla vaše obec v posledních dvou letech účastníkem správního řízení podle stavebního zákona v pozici žadatele?

Tab. 3

Odpověď	Počet odpovědí	Odpovědi v %
Ano	31	86
Ne	5	14

Zdroj vlastní

Graf 3

Zdroj vlastní

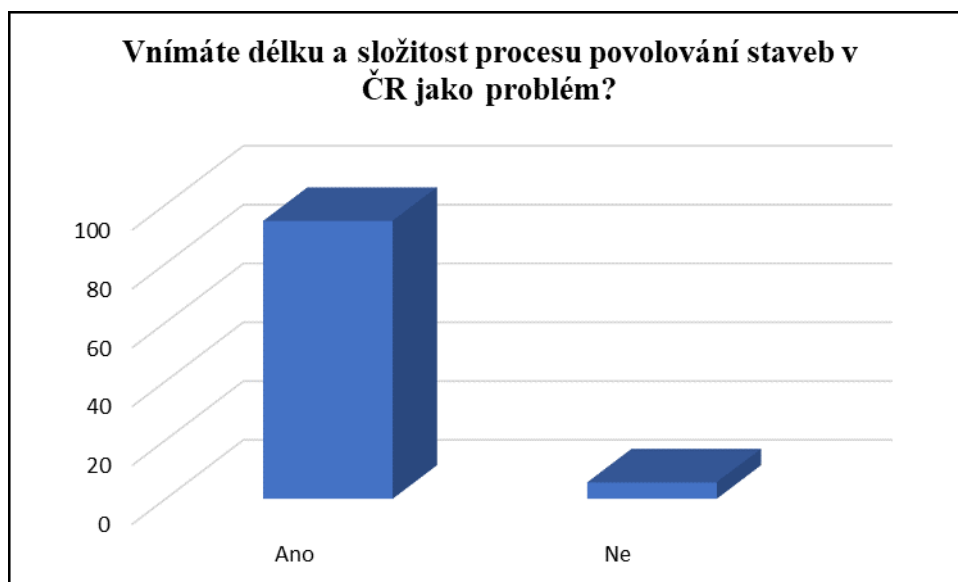
4) Vnímáte délku a složitost procesu povolování staveb v ČR jako problém?

Tab. 4

Odpověď	Počet odpovědí	Odpovědi v %
Ano	34	94
Ne	2	6

Zdroj vlastní

Graf 4

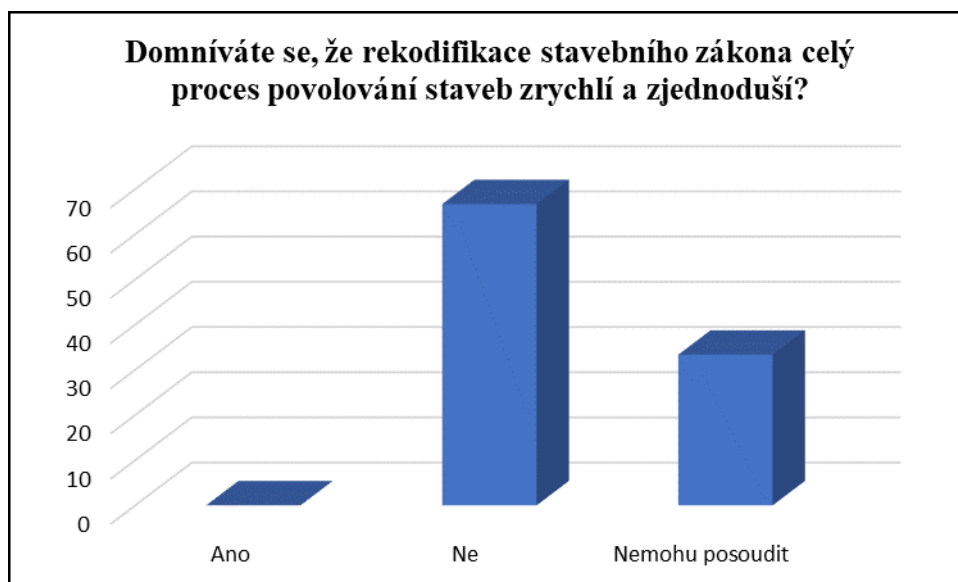
- 5) Domníváte se, že rekodifikace stavebního zákona celý proces povolování staveb zrychlí a zjednoduší?

Tab. 5

Odpověď	Počet odpovědí	Odpovědi v %
Ano	0	0
Ne	24	67
Nemohu posoudit	12	33

Zdroj vlastní

Graf 5

Zdroj vlastní

6) Jaký je Váš názor na následující změny, se kterými počítá nový stavební zákon?

Tab. 6

Odpověď	Počet odpovědí		Odpovědi v %	
	Souhlas	Nesouhlas	Souhlas	Nesouhlas
Sjednocení celého procesu povolování stavby do jediného správního řízení	34	2	94	6
Zavedení Nejvyššího stavebního úřadu	9	27	25	75
Plánované snižování počtu stavebních úřadů	0	36	0	100
Pracovníci stavebního úřadu již nebudou zaměstnanci územních samosprávních celků	5	31	14	86
Omezení počtu dotčených orgánů v procesu povolování stavby	24	12	67	33
Zrušení institutu dodatečného povolení staveb	18	18	50	50

Zdroj vlastní

Graf 6

Zdroj vlastní